

Conselleria d'Educació

ORDE 64/2010, de 16 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es modifica parcialment l'Orde de 27 de maig de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen les matèries optatives en l'Educació Secundària Obligatoria. [2010/7296]

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix en l'article 23, apartats g) i i), que l'Educació Secundària Obligatoria contribuirà a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permeten: desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats; i comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

El Reial Decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen les ensenyances mínimes corresponents a l'Educació Secundària Obligatoria, en l'article 4.6, relatiu a l'organització dels tres primers cursos, disposa que en el conjunt dels tres cursos, els alumnes podran cursar alguna matèria optativa d'acord amb el marc que estableixen les administracions educatives. Per la seua banda, l'article 5.6, i en relació amb l'organització del quart curs, estableix que els alumnes podran cursar una o més matèries optatives, d'acord amb el marc que estableixen les administracions educatives.

El Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatoria en la Comunitat Valenciana, assenyala, en l'article 6.6, que la conselleria competent en matèria d'educació ordenarà l'oferta de les matèries optatives al llarg dels tres primers cursos de l'etapa i establirà el seu currículum i les condicions per a la seua elecció per part de l'alumnat. Així mateix, l'article 7.5 indica que esta mateixa conselleria ordenarà l'oferta de matèries optatives de quart curs i l'elecció d'estes per part de l'alumnat.

Per la seua banda, l'Orde de 27 de maig de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen les matèries optatives en l'Educació Secundària Obligatoria, concreta el que estableix el Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, ja que té com a objecte regular les matèries optatives, ordenar-ne l'oferta al llarg de l'Educació Secundària Obligatoria, establir el seu currículum, així com les condicions per a l'elecció d'estes per part de l'alumnat.

Les noves demandes i interessos que han sorgit entre l'alumnat i les seues famílies, així com l'adaptació de la formació de l'alumnat i del marc normatiu vigent a les noves exigències i característiques de les proves d'accés a la universitat i l'Espai Europeu d'Educació Superior, aconsellen l'ampliació de les matèries optatives de l'etapa. A este efecte, es requereix l'addició de noves matèries optatives al catàleg que ja existix amb la finalitat que els centres docents puguen complementar l'oferta formativa a través de les dites matèries, en funció de les seues possibilitats organitzatives i dels seus recursos disponibles per a atendre adequadament les necessitats i interessos de l'alumnat.

Per tot això, vista la proposta del director general d'Ordenació i Centres Docents de la Conselleria d'Educació amb data 4 de juny de 2010, i de conformitat amb esta, facultat per la disposició final primera del Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatoria en la Comunitat Valenciana i, en virtut de les competències que m'atribuix l'apartat e) de l'article 28 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell

ORDENE

Article únic. Modificació de l'oferta de matèries optatives

1. Modificar l'article 3 de l'Orde de 27 de maig de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen les matèries optatives en l'Educació Secundària Obligatoria, relatiu a l'oferta de les matèries optatives en la dita etapa, que queda redactat en els termes següents:

«L'oferta de matèries optatives que els centres docents proposen al seu alumnat s'ajustarà al catàleg següent:

Conselleria de Educación

ORDEN 64/2010, de 16 de junio, de la Conselleria de Educación, por la que se modifica parcialmente la Orden de 27 de mayo de 2008, de la Conselleria de Educación, por la que se regulan las materias optativas en la Educación Secundaria Obligatoria. [2010/7296]

La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, establece en su artículo 23, apartados g) e i), que la Educación Secundaria Obligatoria contribuirá a desarrollar en los alumnos y las alumnas las capacidades que les permitan: desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir responsabilidades; y comprender y expresarse en una o más lenguas extranjeras de manera apropiada.

El Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria, en su artículo 4.6, relativo a la organización de los tres primeros cursos, dispone que en el conjunto de los tres cursos, los alumnos podrán cursar alguna materia optativa de acuerdo con el marco que establezcan las administraciones educativas. Por su parte, el artículo 5.6, y en relación con la organización del cuarto curso, establece que los alumnos podrán cursar una o más materias optativas, de acuerdo con el marco que establezcan las administraciones educativas.

El Decreto 112/2007, de 20 de julio, del Consell, por el que se establece el currículo de la Educación Secundaria Obligatoria en la Comunitat Valenciana, señala, en su artículo 6.6, que la conselleria competente en materia de educación ordenará la oferta de las materias optativas a lo largo de los tres primeros cursos de la etapa, establecerá su currículo y las condiciones para su elección por parte del alumnado. Asimismo, el artículo 7.5 indica que esta misma conselleria ordenará la oferta de materias optativas de cuarto curso y la elección de las mismas por parte del alumnado.

Por su parte, la Orden de 27 de mayo de 2008, de la Conselleria de Educación, por la que se regulan las materias optativas en la Educación Secundaria Obligatoria, concreta lo establecido en el Decreto 112/2007, de 20 de julio, del Consell, ya que tiene como objeto regular las materias optativas, ordenar su oferta a lo largo de la Educación Secundaria Obligatoria, establecer su currículo, así como las condiciones para su elección por parte del alumnado.

Las nuevas demandas e intereses que han surgido entre el alumnado y sus familias, así como la adaptación de la formación del alumnado y del marco normativo vigente a las nuevas exigencias y características de las pruebas de acceso a la universidad y el Espacio Europeo de Educación Superior aconsejan la ampliación de las materias optativas de la etapa. A tal efecto, se requiere la adición de nuevas materias optativas al catálogo ya existente con la finalidad de que los centros docentes puedan complementar la oferta formativa a través de dichas materias, en función de sus posibilidades organizativas y de sus recursos disponibles para atender adecuadamente las necesidades e intereses de su alumnado.

Por todo ello, vista la propuesta del director general de Ordenación y Centres Docents de la Conselleria de Educación de fecha 4 de junio de 2010, y de conformidad con la misma, facultado por la disposición final primera del Decreto 112/2007, de 20 de julio, del Consell, por el que se establece el currículo de la Educación Secundaria Obligatoria en la Comunitat Valenciana y, en virtud de las competencias que me atribuye el apartado e) del artículo 28 de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, del Consell

ORDENO

Artículo único. Modificación de la oferta de materias optativas

1. Modificar el artículo 3 de la Orden de 27 de mayo de 2008, de la Conselleria de Educación, por la que se regulan las materias optativas en la Educación Secundaria Obligatoria, relativo a la oferta de las materias optativas en dicha etapa, que queda redactado en los siguientes términos:

«La oferta de materias optativas que los centros docentes propongan a su alumnado se ajustará al siguiente catálogo:

1. Matèries optatives d'oferta obligada. Tots els centres docents inclouran en la seua oferta de matèries optatives:

1.1. Segona llengua estrangera i Informàtica, en tots els cursos de primer a tercer,

1.2. Optativa instrumental: Taller de Llengua: Castellà; Taller de Llengua: Valencià; i Taller de Matemàtiques, en primer i segon curs,

1.3. Cultura Clàssica i Orientació i iniciació professional, en tercer curs,

1.4. Treball monogràfic d'investigació i Anglès Pràctic, en quart curs.

2. Matèries optatives d'oferta general. Els centres docents podran augmentar l'oferta de matèries optatives en funció de les seues possibilitats organitzatives i dels seus recursos disponibles per a atendre adequadament les necessitats i interessos del seu alumnat, i incorporaran a la seua oferta alguna de les matèries optatives següents:

2.1. En primer curs: Taller de Música, Comunicació Audiovisual i Anglès Pràctic.

2.2. En segon curs: Taller de Disseny, Taller de Tecnologies, Taller del Geògraf i de l'Historiador i Anglès Pràctic.

2.3. En tercer curs: Dramatització/Teatre, Educació Mediambiental, Laboratori de Biologia i Geologia, Laboratori de Física i Química, Optativa Instrumental (Taller de Matemàtiques, Taller de Llengua Castellana, Taller de Valencià), Anglès Pràctic, Taller de Llengua Estrangera, Sector Turístic en la Comunitat Valenciana, Ampliació de Geografia i Història d'Espanya, Empresa i Iniciatives Emprendedores i Llengua i Cultura Xinesa.

2.4. En quart curs: Ampliació de geografia i història d'Espanya, Empresa i Iniciatives Emprendedores i Llengua i Cultura Xinesa

3. Matèries optatives de disseny propi. Els centres docents podran sol·licitar, a més, l'autorització per a impartir en tercer curs matèries optatives d'iniciació professional vinculades a les ensenyances de formació professional del centre o del seu entorn productiu. En tot cas, esta oferta estarà condicionada a les possibilitats organitzatives i a la disponibilitat de recursos del centre.»

2. Afegir un article en l'Orde de 27 de maig de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen les matèries optatives en l'Educació Secundària Obligatoria, relatiu al currículum de les matèries, que adoptarà la denominació d'article 14 i quedarà redactat de la manera següent:

«Article 14. Currículum de les matèries optatives.

El currículum de les matèries optatives d'oferta obligada i d'oferta general és el que figura en els annexos I, II i III.»

3. Afegir un annex en la mencionada Orde de 27 de maig de 2008, de la Conselleria d'Educació, que adoptarà la denominació d'Annex III, i la redacció del qual s'expressa en els termes indicats en l'annex únic de la present orde.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Única

La implantació del nou catàleg de matèries optatives es realitzarà a partir del curs 2010-2011.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única

Queden derogades totes les disposicions que del mateix rang o d'un rang inferior s'oposen al que disposa esta orde.

DISPOSICIÓ FINAL

Única. Entrada en vigor

Esta orde entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

València, 16 de juny de 2010

El conseller d'Educació,
ALEJANDRO FONT DE MORA TURÓN

1. Materias optativas de oferta obligada. Todos los centros docentes incluirán en su oferta de materias optativas:

1.1. Segunda lengua extranjera e Informática, en todos los cursos de primero a tercero,

1.2. Optativa instrumental: Taller de lengua: Castellano; Taller de lengua: Valenciano; y Taller de matemáticas, en primer y segundo curso,

1.3. Cultura clásica y Orientación e iniciación profesional, en tercer curso,

1.4. Trabajo monográfico de investigación e Inglés práctico, en cuarto curso.

2. Materias optativas de oferta general. Los centros docentes podrán aumentar la oferta de materias optativas en función de sus posibilidades organizativas y de sus recursos disponibles para atender adecuadamente las necesidades e intereses de su alumnado, incorporando a su oferta alguna de las materias optativas siguientes:

2.1. En primer curso: Taller de música, Comunicación audiovisual e Inglés práctico.

2.2. En segundo curso: Taller de diseño, Taller de Tecnologías, Taller del geógrafo y del historiador e Inglés práctico.

2.3. En tercer curso: Dramatización/teatro, Educación medioambiental, Laboratorio de biología y geología, Laboratorio de física y química, Optativa instrumental (Taller de matemáticas, Taller de lengua castellana, Taller de valenciano), Inglés práctico, Taller de lengua extranjera, Sector turístico en la Comunitat Valenciana, Ampliació de geografia e historia de España, Empresa e iniciatives emprendedores y Lengua y cultura china

2.4. En cuarto curso: Ampliació de geografia e historia de España, Empresa e iniciatives emprendedores y Lengua y cultura china

3. Materias optativas de diseño propio. Los centros docentes podrán solicitar, además, la autorización para impartir en tercer curso materias optativas de iniciación profesional vinculadas a las enseñanzas de formación profesional del centro o de su entorno productivo. En todo caso, esta oferta estará condicionada a las posibilidades organizativas y a la disponibilidad de recursos del centro.»

2. Añadir un artículo en la Orden de 27 de mayo de 2008, de la Conselleria de Educación, por la que se regulan las materias optativas en la Educación Secundaria Obligatoria, relativo al currículo de las materias, que adoptará la denominación de artículo 14 y quedará redactado del siguiente modo:

«Artículo 14. Currículo de las materias optativas.

El currículo de las materias optativas de oferta obligada y de oferta general es el que figura en los Anexos I, II y III.»

3. Añadir un anexo en la mencionada Orden de 27 de mayo de 2008, de la Conselleria de Educación, que adoptará la denominación de Anexo III, y cuya redacción se expresa en los términos indicados en el anexo único de la presente orden.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Única

La implantación del nuevo catálogo de materias optativas se realizará a partir del curso 2010-2011.

DISPOSICIÓ DEROGATORIA

Única

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan a lo dispuesto en esta orden.

DISPOSICIÓ FINAL

Única. Entrada en vigor

Esta orden entrarà en vigor el día siguiente de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 16 de junio de 2010

El conseller de Educación,
ALEJANDRO FONT DE MORA TURÓN

ANNEX ÚNIC

«ANNEX III

ANGLÈS PRÀCTIC

La justificació de la matèria optativa Anglès Pràctic, per als cursos de l'Ensenyança Secundària, naix fonamentalment dels objectius marcats en el Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, pel qual s'establix el currículum de l'Educació Secundària Obligatoria en la Comunitat Valenciana. Este decret indica que, a l'hora de marcar els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació corresponents a cadascuna de les matèries, es tindrà en compte el doble caràcter d'esta etapa, orientada, d'una banda, a proporcionar a l'alumnat el bagatge necessari per a la incorporació al món laboral i, d'una altra, a preparar amb garanties d'aprofitament i superació a l'alumnat que vaja a continuar els seus estudis. Així, en l'article 4, on s'assenyalen els objectius de l'etapa, s'establix com un d'ells «comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.»

Este currículum pretén ser també la resposta a una realitat del moment històric actual: la indiscutible supremacia de l'anglès com a llengua vehicular a escala global. El fenomen de la globalització, l'enorme abast i l'ús estès de les tecnologies de la informació i de la comunicació, que permeten el ràpid accés a la informació i que possibiliten el contacte entre persones molt distants en temps real, han facilitat de forma espectacular les relacions internacionals de qualsevol tipus: econòmiques, laborals, turístiques, d'indole tècnic i artístic, així com els intercanvis culturals i acadèmics. Una bona competència comunicativa en anglès és una ferramenta clau que pot articular estos intercanvis i afavorir no sols l'enteniment i la lliure circulació de persones en el marc del procés de construcció europea en què estem compromesos, sinó també, més enllà del context estrictament europeu, una comunicació fluida en l'àmbit mundial.

Per a respondre a estes necessitats comunicatives, el desenvolupament i la posada en marxa d'una bona política educativa de l'ensenyança d'idiomes és un aspecte importantíssim de les polítiques socials en general, i en particular d'aquelles que tenen com a objectiu el desenvolupament d'un sentit d'inclusió i de ciutadania democràtica compartida. Des d'esta perspectiva, l'aprenentatge de l'anglès no ha de tractar-se únicament des del punt de vista pedagògic, sinó també com el mitjà d'aconseguir una comunicació internacional eficaç, combinada amb el respecte per la identitat i la diversitat cultural.

Encara que l'aprenentatge de llengües estrangeres forma part dels plans d'estudis de tots els estats europeus, els indicadors reflectixen que el nivell de coneixements d'altres llengües difereix en funció de la importància que s'atorga al seu aprenentatge. És a dir, no es tracta només d'aprendre moltes llengües, sinó d'aprendre-les millor. Per això, la finalitat de la matèria optativa Anglès Pràctic en l'Educació Secundària Obligatoria és que els alumnes optimitzen les seues competències comunicatives en anglès. L'objectiu bàsic d'esta optativa és ensenyar-los a entendre l'anglès i a fer-se entendre en anglès. S'insistirà especialment en la competència oral, i es familiaritzarà l'alumne amb les situacions comunicatives més comunes. Les estructures gramaticals hauran de contemplar-se com a punt de partida, perquè l'alumne puga relacionar-se de forma eficaç en situacions comunicatives habituals i quotidianes. La finalitat seria que al terme de l'Educació Secundària Obligatoria l'alumnat haja adquirit un nivell de competència equivalent a l'A2, segons es definix en el Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües.

L'organització i programació del procés d'ensenyança ha de partir d'un projecte que se centre en l'adquisició d'una competència comunicativa i que transmeta a l'alumnat les habilitats i les estratègies lingüístiques i sociolingüístiques necessàries per a refermar la comunicació en distints àmbits. L'aprenentatge serà un procés dinàmic basat en una àmplia varietat d'activitats que tindran sempre sentit des del punt de vista comunicatiu i reflectiran situacions reals. S'utilitzaran majoritàriament materials autèntics i es farà un ús extens de les tecnologies de la informació i la comunicació, s'intentarà així introduir el món real en l'aula. Tot això hauria d'incrementar no sols les destreses lingüístiques i comunicatives de l'alumne, sinó també la seua percepció del

ANEXO ÚNICO

«ANEXO III

INGLÈS PRÁCTICO

La justificación de la materia optativa Inglés práctico, para los cursos de la Enseñanza Secundaria, nace fundamentalmente de los objetivos marcados en el Decreto 112/2007, de 20 de julio, del Consell, por el que se establece el currículo de la Educación Secundaria Obligatoria en la Comunitat Valenciana. Este decreto indica que, a la hora de marcar los objetivos, los contenidos y los criterios de evaluación correspondientes a cada una de las materias, se tendrá en cuenta el doble carácter de esta etapa, orientada, por una parte, a proporcionar al alumnado el bagaje necesario para la incorporación al mundo laboral y, por otra, a preparar con garantías de aprovechamiento y superación al alumnado que vaya a continuar sus estudios. Así, en el artículo 4, donde se señalan los objetivos de la etapa, se establece como uno de ellos «comprender y expresarse en una o más lenguas extranjeras de manera apropiada.»

Este currículo pretende ser también la respuesta a una realidad del momento histórico actual: la indiscutible supremacia del inglés como lengua vehicular a escala global. El fenómeno de la globalización, el enorme alcance y el uso extendido de las tecnologías de la información y de la comunicación, que permiten el rápido acceso a la información y que posibilitan el contacto entre personas muy distantes en tiempo real, han facilitado de forma espectacular las relaciones internacionales de todo tipo: económicas, laborales, turísticas, de índole técnico y artístico, así como los intercambios culturales y académicos. Una buena competencia comunicativa en inglés es una herramienta clave que puede articular estos intercambios, favoreciendo no solo el entendimiento y la libre circulación de personas en el marco del proceso de construcción europea en el que estamos comprometidos, sino también, más allá del contexto estrictamente europeo, una comunicación fluida en el ámbito mundial.

Para responder a estas necesidades comunicativas, el desarrollo y la puesta en marcha de una buena política educativa de la enseñanza de idiomas es un aspecto importantísimo de las políticas sociales en general, y en particular de aquellas que tienen como objetivo el desarrollo de un sentido de inclusión y de ciudadanía democrática compartida. Desde esta perspectiva, el aprendizaje del inglés no debe tratarse únicamente desde el punto de vista pedagógico, sino también como el medio de conseguir una comunicación internacional eficaz, combinada con el respeto por la identidad y la diversidad cultural.

Aunque el aprendizaje de lenguas extranjeras forma parte de los planes de estudios de todos los estados europeos, los indicadores reflejan que el nivel de conocimientos de otras lenguas difiere en función de la importancia que se otorga a su aprendizaje. Es decir, no se trata solo de aprender muchas lenguas sino de aprenderlas mejor. Por ello, la finalidad de la materia optativa Inglés práctico en la Educación Secundaria Obligatoria es que los alumnos optimicen sus competencias comunicativas en inglés. El objetivo básico de esta optativa es enseñarles a entender el inglés y a hacerse entender en inglés. Se insistirá especialmente en la competencia oral, familiarizando al alumno con las situaciones comunicativas más comunes. Las estructuras gramaticales habrán de contemplarse como punto de partida, para que el alumno pueda desenvolverse de forma eficaz en situaciones comunicativas habituales y cotidianas. La finalidad sería que al término de la Educación Secundaria Obligatoria el alumnado haya adquirido un nivel de competencia equivalente al A2, según se define en el Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas.

La organización y programación del proceso de enseñanza ha de partir de un proyecto que se centre en la adquisición de una competencia comunicativa y que transmita al alumnado las habilidades y estrategias lingüísticas y sociolingüísticas necesarias para afianzar la comunicación en distintos ámbitos. El aprendizaje será un proceso dinámico basado en una amplia variedad de actividades que tendrán siempre sentido desde el punto de vista comunicativo y reflejarán situaciones reales. Se utilizarán mayoritariamente materiales auténticos y se hará un uso extenso de las tecnologías de la información y la comunicación, intentando introducir el mundo real en el aula. Todo ello debería incrementar no sólo las destrezas lingüísticas y comunicativas del

valor de la reflexió, la seua consciència social i transcultural, i el seu creixement personal.

I. Objectius generals

Es pretén que l'alumnat arribe a aconseguir en els quatre cursos de l'Educació Secundària Obligatòria un nivell equivalent al d'usuari bàsic de la llengua, corresponent al nivell A del Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües. Este nivell A se subdivideix en els nivells A1 i A2.

El nivell A1 suposa comprendre i utilitzar expressions quotidianes d'ús molt freqüent, així com frases molt senzilles destinades a satisfer necessitats de tipus immediat, poder presentar-se a si mateix i a altres, formular i respondre preguntes sobre detalls personals (com on es viu, la gent que es coneix i les coses que es tenen), així com interactuar de manera senzilla amb un interlocutor que parle lentament i amb claredat, i estiga disposat a cooperar.

El nivell A2 suposa comprendre frases i expressions d'ús freqüent relacionades amb temes d'importància immediata (informació bàsica sobre si mateix i la família, compres, llocs d'interés, ocupacions, etc.), poder comunicar-se en situacions simples i quotidianes que no requiriscen més que un intercanvi senzill i directe d'informació sobre qüestions conegudes o habituals, i poder descriure, de manera senzilla, aspectes del passat i de l'entorn, així com qüestions relacionades amb necessitats immediates. En este segon nivell es consoliden les funcions socials, com les formes habituals de saludar i dirigir-se als altres, preguntar com estan, reaccionar davant de notícies, expressar-se relativament bé en intercanvis socials molt breus, plantejar i respondre preguntes sobre l'estudi i el temps lliure, fer un oferiment o una invitació, acceptar-la o refusar-la, discutir el que hi ha, què es fa i on se'n va, concertar una cita, saber relacionar-se en botigues, restaurants i bancs, saber aconseguir informació senzilla sobre viatges, utilitzar transports públics, etc.

Tal com indica este Marc de Referència en el capítol tercer, la determinació de punts de tall entre nivells és una qüestió subjectiva. El mètode ramificat de nivells té l'avantatge que es poden realitzar subdivisions per a atendre a necessitats concretes sense per això perdre la referència de l'objectiu principal. Així doncs, per a l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria, la matèria optativa Anglès Pràctic desenvoluparà el nivell d'usuari bàsic (nivell A) en A1 i A2, i s'establirà una subdivisió en A1.1 per al primer curs, A1.2 per a segon, A2.1 per a tercer i A2.2 per a quart. D'esta manera, la matèria ofereix una continuïtat i una gradació quant a la consecució de l'objectiu, aconseguir el nivell A2, al finalitzar l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria.

El desenvolupament d'esta optativa ha de contribuir al fet que l'alumnat adquireisca les capacitats següents:

1. Comprendre textos orals breus i senzills sobre temes d'interés personal, en situacions quotidianes i amb un vocabulari habitual, així com captar la idea principal d'avisos i missatges breus.
2. Produir textos orals breus i senzills sobre circumstàncies personals, comunicar-se de manera bàsica en situacions habituals i comunicar-se oralment amb altres parlants en trobades socials breus, intercanviar informació concreta sobre assumptes quotidians, amb raonable eficàcia, una pronunciació acceptable i un ús apropiat d'estratègies lingüístiques i extralingüístiques.
3. Comprendre la idea general de textos escrits breus i senzills sobre assumptes i activitats habituals, així com saber trobar informació específica i predicable en escrits senzills.
4. Produir diversos tipus de textos escrits molt breus i senzills relatius a necessitats immediates, sobre circumstàncies personals i assumptes quotidians, amb expressions i estructures bàsiques, així com emplenar fitxes amb informació personal.
5. Reflexionar i desenvolupar estratègies d'aprenentatge de l'anglès en situacions comunicatives.
6. Reconèixer la importància de l'anglès com a llengua de comunicació i enteniment internacional i valorar-lo com a instrument per a l'adquisició de coneixements.
7. Tindre consciència de les distintes normes socioculturals existents en el món multicultural en què vivim, a fi de desenvolupar l'interès i el respecte cap a altres formes d'entendre la realitat.

alumno, sino también su percepción del valor de la reflexión, su conciencia social y transcultural, y su crecimiento personal.

I. Objetivos generales

Se pretende que el alumnado llegue a alcanzar en los cuatro cursos de la Educación Secundaria Obligatoria un nivel equivalente al de usuario básico de la lengua, correspondiente al nivel A del Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas. Este nivel A se subdivide en los niveles A1 y A2.

El nivel A1 supone comprender y utilizar expresiones cotidianas de uso muy frecuente, así como frases muy sencillas destinadas a satisfacer necesidades de tipo inmediato, poder presentarse a sí mismo y a otros, formular y responder preguntas sobre detalles personales (como dónde se vive, la gente que se conoce y las cosas que se tienen), así como interactuar de manera sencilla con un interlocutor que hable despacio y con claridad, y esté dispuesto a cooperar.

El nivel A2 supone comprender frases y expresiones de uso frecuente relacionadas con temas de importancia inmediata (información básica sobre sí mismo y la familia, compras, lugares de interés, ocupaciones, etc.), poder comunicarse en situaciones simples y cotidianas que no requieran más que un intercambio sencillo y directo de información sobre cuestiones conocidas o habituales, y poder describir, de manera sencilla, aspectos del pasado y del entorno, así como cuestiones relacionadas con necesidades inmediatas. En este segundo nivel se consolidan las funciones sociales, como las formas habituales de saludar y dirigirse a los demás, preguntar cómo están, reaccionar ante noticias, desenvolverse relativamente bien en intercambios sociales muy breves, plantear y responder preguntas sobre el estudio y el tiempo libre, hacer un ofrecimiento o una invitación, aceptarla o rehusarla, discutir lo que hay, qué se hace y adónde se va, concertar una cita, desenvolverse en tiendas, restaurantes y bancos, saber conseguir información sencilla sobre viajes, utilizar transportes públicos, etc.

Tal como indica este Marco de Referencia en el capítulo tercero, la determinación de puntos de corte entre niveles es una cuestión subjetiva. El método ramificado de niveles tiene la ventaja de que se pueden realizar subdivisiones para atender a necesidades concretas sin por ello perder la referencia del objetivo principal. Así pues, para la etapa de la Educación Secundaria Obligatoria, la materia optativa Inglés práctico desarrollará el nivel de usuario básico (nivel A) en A1 y A2, estableciéndose una subdivisión en A1.1 para el primer curso, A1.2 para segundo, A2.1 para tercero y A2.2 para cuarto. De este modo, la materia ofrece una continuidad y una gradación en cuanto a la consecución del objetivo, alcanzar el nivel A2, al finalizar la etapa de Educación Secundaria Obligatoria.

El desarrollo de esta optativa ha de contribuir a que el alumnado adquiera las siguientes capacidades:

1. Comprendre textos orals breus i senzills sobre temes d'interés personal, en situacions cotidianes i amb un vocabulari habitual, així com captar la idea principal de avisos i missatges breus.
2. Produir textos orals breus i senzills sobre circumstàncies personals, desenvolupar-se de mode bàsic en situacions habituals i comunicar-se oralment amb altres parlants en trobades socials breves, intercanviant informació concreta sobre assumptes quotidians, amb raonable eficàcia, una pronunciació acceptable i un ús apropiat d'estratègies lingüístiques i extralingüístiques.
3. Comprendre la idea general de textos escrits breus i senzills sobre assumptes i activitats habituals, així com saber trobar informació específica i predicable en escrits senzills.
4. Produir diversos tipus de textos escrits molt breus i senzills relatius a necessitats immediates, sobre circumstàncies personals i assumptes cotidianes, amb expressions i estructures bàsiques, així com completar fitxes amb informació personal.
5. Reflexionar i desenvolupar estratègies d'aprenentatge de l'anglès en situacions comunicatives.
6. Reconèixer la importància de l'anglès com a llengua de comunicació i enteniment internacional i valorar-lo com a instrument per a l'adquisició de coneixements.
7. Tener conciencia de las distintas normas socioculturales existentes en el mundo multicultural en que vivimos, con el fin de desarrollar el interés y el respeto hacia otras formas de entender la realidad.

Al ser estos objectius comuns als quatre cursos, s'hauran de dotar en cada curs del grau de dificultat que corresponga al nivell de coneixements i les capacitats comunicatives dels alumnes.

II. Continguts

Continguts lexicosemàntics

Els continguts lexicosemàntics que es presenten són molt genèrics i només pretenen ser un marc general per al professor. Ara bé, ja que els continguts de la matèria optativa d'anglès pràctic per a l'Educació Secundària Obligatòria es plantegen amb la finalitat que l'alumne adquirisca els coneixements bàsics suficients de la llengua anglesa per a fer un ús pràctic de la mateixa en situacions quotidianes, podríem contextualitzar-los en dos grans blocs:

- Àmbit personal
- Àmbit públic

Els camps o categories temàtiques que es proposen podrien ser els següents:

- Àmbit personal: identificació personal, família, vivenda i entorn, activitats quotidianes, salut, gustos, temps lliure, aficions, etc.

- Àmbit públic: món escolar, Relacions humanes i socials, calendari i horaris, compres, menjars i begudes, allotjament, viatges, transports, món natural, clima i medi ambient, jocs i esports, cine, premsa i mitjans audiovisuals, etc.

Evidentment, esta enumeració no ha de considerar-se com un catàleg complet, sinó que podrà ampliar-se segons les necessitats i criteris del professor. D'altra banda, la distinció entre àmbit personal i públic no deixa de ser una classificació un tant artificial, ja que, en molts casos, estos dos àmbits se solapen, en existir uns quants camps temàtics o activitats que pertanyen al mateix temps a l'un i a l'altre.

Igual que els objectius, el tractament de les categories temàtiques s'haurà d'adequar al nivell de cada un dels quatre cursos en funció dels coneixements i les capacitats comunicatives dels alumnes. Estos no sols aprendran el lèxic específic i les estructures necessàries, sinó que hauran d'anar adquirint la capacitat per a comunicar-se amb cada vegada més autonomia i independència en situacions de comunicació adequades al seu nivell.

Per a l'aprenentatge d'estos continguts s'usaran en gran manera materials autèntics, així com les tecnologies de la informació i la comunicació.

Continguts funcionals

Primer curs

Bloc 1. Comprensió oral

- Comprensió de paraules i expressions molt bàsiques que s'usen habitualment per a parlar de circumstàncies personals, família, entorn i necessitats immediates, sempre que s'enuncien amb claredat i lentitud.

- Comprensió de la idea global i extracció de dades predicibles de missatges orals molt senzills i breus, així com comprensió de diàlegs bàsics en situacions quotidianes molt comuns, sempre que es parle clar i amb les suficients pauses per a assimilar el significat.

- Comprensió d'instruccions molt bàsiques relatives a l'entorn immediat, formulades amb lentitud i claredat.

Bloc 2. Expressió i interacció oral

- Producció oral de frases senzilles i aïllades i expressions molt bàsiques sobre circumstàncies, interessos i gustos personals (presentacions assajades, etc.), de forma eficaç i amb una pronunciació acceptable.

- Interacció oral, de forma molt controlada i amb ajuda, en conversacions molt bàsiques que reproduïsquen situacions quotidianes relatives a necessitats immediates (compres, menjars, números, preus, horaris, etc.), de manera eficaç i amb pronunciació acceptable.

- Formulació de preguntes molt senzilles sobre dades personals i situacions de comunicació en l'aula i resposta a estes, si s'ajuda l'alumne en la seua formulació, usant un vocabulari molt bàsic i una pronunciació acceptable.

Al ser estos objetivos comunes a los cuatro cursos, se habrán de dotar en cada curso del grado de dificultad que corresponda al nivel de conocimientos y las capacidades comunicativas de los alumnos.

II. Contenidos

Contenidos léxico-semánticos

Los contenidos léxico-semánticos que se presentan son muy genéricos y sólo pretenden ser un marco general para el profesor. Ahora bien, ya que los contenidos de la materia optativa de inglés práctico para la Educación Secundaria Obligatoria se plantean con la finalidad de que el alumno adquiera los conocimientos básicos suficientes de la lengua inglesa para hacer un uso práctico de la misma en situaciones cotidianas, podríamos contextualizarlos en dos grandes bloques:

- Ámbito personal
- Ámbito público

Los campos o categorías temáticas que se proponen podrían ser los siguientes:

- Ámbito personal: identificación personal, familia, vivienda y entorno, actividades cotidianas, salud, gustos, tiempo libre, aficiones, etc.

- Ámbito público: mundo escolar, relaciones humanas y sociales, calendario y horarios, compras, comidas y bebidas, alojamiento, viajes, transportes, mundo natural, clima y medio ambiente, juegos y deportes, cine, prensa y medios audiovisuales, etc.

Evidentemente, esta enumeración no ha de considerarse como un catálogo completo, sino que podrá ampliarse según las necesidades y criterios del profesor. Por otro lado, la distinción entre ámbito personal y público no deja de ser una clasificación un tanto artificial puesto que, en muchos casos, estos dos ámbitos se solapan, al existir varios campos temáticos o actividades que pertenecen al mismo tiempo a uno y a otro.

Al igual que los objetivos, el tratamiento de las categorías temáticas se habrá de adecuar al nivel de cada uno de los cuatro cursos en función de los conocimientos y las capacidades comunicativas de los alumnos. Éstos no solo aprenderán el léxico específico y las estructuras necesarias sino que deberán ir adquiriendo la capacidad para desenvolverse con cada vez mayor autonomía e independencia en situaciones de comunicación adecuadas a su nivel.

Para el aprendizaje de estos contenidos se usarán en gran medida materiales autèntics así como las tecnologías de la información y la comunicació.

Contenidos funcionales

Primer curso

Bloque 1. Comprensió oral

- Comprensió de palabras y expresiones muy básicas que se usan habitualmente para hablar de circunstancias personales, familia, entorno y necesidades inmediatas, siempre que se enuncien con claridad y lentitud.

- Comprensió de la idea global y extracció de datos predicibles de mensajes orales muy sencillos y breves, así como comprensió de diálogos básicos en situaciones cotidianas muy comunes, siempre que se hable claro y con las suficientes pausas para asimilar el significado.

- Comprensió de instrucciones muy básicas relativas al entorno inmediato, formuladas con lentitud y claridad.

Bloque 2. Expresió e interacció oral

- Producció oral de frases sencillas y aisladas y expresiones muy básicas sobre circunstancias, intereses y gustos personales (presentaciones ensayadas, etc.), de forma eficaç y con una pronunciació acceptable.

- Interacció oral, de forma muy controlada y con ayuda, en conversaciones muy básicas que reproduzcan situaciones cotidianas relativas a necesidades inmediatas (compras, comidas, números, precios, horarios, etc.), de manera eficaç y con pronunciació acceptable.

- Formulació de preguntas muy sencillas sobre datos personales y situaciones de comunicació en el aula y respuesta a las mismas, si se ayuda al alumno en su formulació, usando un vocabulario muy básico y una pronunciació acceptable.

Bloc 3. Comprensió lectora
– Comprensió de frases senzilles i molt habituals (en cartells, senyals, rètols, etc.).
– Comprensió d'instruccions molt bàsiques i breus.

Bloc 4. Expressió i interacció escrita
– Producció escrita de notes i de missatges molt senzills sobre circumstàncies personals i necessitats immediates.
– Capacitat d'escriure dades personals en registres.

Bloc 5. Coneixement i reflexió sobre la llengua
– Utilització d'estratègies bàsiques de comprensió, recolzant-se en aspectes verbals i no verbals i coneixements previs.
– Utilització d'estratègies bàsiques per a mantindre la continuïtat de la comunicació oral (demanda de repetició, etc.).
– Aceptació dels errors propis com a part del procés d'aprenentatge.

Bloc 6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural
– Ús adequat de fórmules de cortesia senzilles per a establir contactes socials bàsics.
– Identificació i respecte per costums diferents de les pròpies.
– Obertura cap a altres formes de pensar.

Segon curs

Bloc 1. Comprensió oral
– Comprensió de paraules i expressions senzilles relatives a circumstàncies personals, família, entorn i necessitats immediates, enunciades amb claredat i lentitud.
– Comprensió de la idea global i extracció de dades predicibles de missatges orals senzills i breus, així com comprensió de diàlegs senzills en situacions quotidianes corrents, sempre que s'emeten amb claredat i lentitud.
– Comprensió d'instruccions bàsiques d'ús molt comú, formulades amb claredat i lentitud.

Bloc 2. Expressió i interacció oral
– Descripció, en termes molt senzills, de persones, accions i llocs, i poder fer breus exposicions assajades, de forma eficaç i amb una pronunciació acceptable.
– Interacció oral, seguint pautes definides, en conversacions bàsiques que reproduïsquen situacions quotidianes, de forma eficaç i amb una pronunciació acceptable.
– Formulació i resposta a preguntes senzilles sobre dades personals i assumptes molt habituals, amb creixent autonomia, usant un vocabulari bàsic i una pronunciació acceptable.

Bloc 3. Comprensió lectora
– Comprensió del sentit general de textos informatius i descripcions molt senzilles i breus, així com busca d'informació predicible en llistats i textos semblants.
– Comprensió d'instruccions senzilles i breus.

Bloc 4. Expressió i interacció escrita
– Capacitat d'escriure sobre si mateix i sobre les circumstàncies personals, seguint unes pautes preestablides i usant expressions i frases molt senzilles.

Bloc 5. Coneixement i reflexió sobre la llengua
– Utilització d'estratègies bàsiques de comprensió, recolzant-se en aspectes verbals i no verbals, context i coneixements previs.
– Utilització d'estratègies bàsiques per a organitzar i recordar el lèxic.
– Desenvolupar la confiança per a expressar-se en públic.

Bloc 6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural
– Ampliació de fórmules de cortesia usuals.
– Valoració de l'anglès com a mitjà de comunicació internacional.
– Foment del respecte cap a altres cultures, superant visions estereotipades.

Bloque 3. Comprensión lectora
– Comprensión de frases sencillas y muy habituales (en carteles, señales, letreros, etc.).
– Comprensión de instrucciones muy básicas y breves.

Bloque 4. Expresión e interacción escrita
– Producción escrita de notas y de mensajes muy sencillos sobre circunstancias personales y necesidades inmediatas.
– Capacidad de escribir datos personales en registros.

Bloque 5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua
– Utilización de estrategias básicas de comprensión, apoyándose en aspectos verbales y no verbales y conocimientos previos.
– Utilización de estrategias básicas para mantener la continuidad de la comunicación oral (demanda de repetición, etc.).
– Aceptación de los errores propios como parte del proceso de aprendizaje.

Bloque 6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural
– Uso adecuado de fórmulas de cortesia sencillas para establecer contactos sociales básicos.
– Identificación y respeto por costumbres distintas a las propias.
– Apertura hacia otras formas de pensar.

Segundo curso

Bloque 1. Comprensión oral
– Comprensión de palabras y expresiones sencillas relativas a circunstancias personales, familia, entorno y necesidades inmediatas, enunciadas con claridad y lentitud.
– Comprensión de la idea global y extracción de datos predicibles de mensajes orales sencillos y breves, así como comprensión de diálogos sencillos en situaciones cotidianas corrientes, siempre que se emitan con claridad y lentitud.
– Comprensión de instrucciones básicas de uso muy común, formuladas con claridad y lentitud.

Bloque 2. Expresión e interacción oral
– Descripción, en términos muy sencillos, de personas, acciones y lugares, pudiendo hacer breves exposiciones ensayadas, de forma eficaz y con una pronunciación aceptable.
– Interacción oral, siguiendo pautas definidas, en conversaciones básicas que reproduzcan situaciones cotidianas, de forma eficaz y con una pronunciación aceptable.
– Formulación y respuesta a preguntas sencillas sobre datos personales y asuntos muy habituales, con creciente autonomía, usando un vocabulario básico y una pronunciación aceptable.

Bloque 3. Comprensión lectora
– Comprensión del sentido general de textos informativos y descripciones muy sencillas y breves, así como búsqueda de información predecible en listados y textos similares.
– Comprensión de instrucciones sencillas y breves.

Bloque 4. Expresión e interacción escrita
– Capacidad de escribir sobre sí mismo y sobre las circunstancias personales, siguiendo unas pautas preestablecidas y usando expresiones y frases muy sencillas.

Bloque 5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua
– Utilización de estrategias básicas de comprensión, apoyándose en aspectos verbales y no verbales, contexto y conocimientos previos.
– Utilización de estrategias básicas para organizar y recordar el léxico.
– Desarrollar la confianza para expresarse en público.

Bloque 6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural
– Ampliación de fórmulas de cortesia usuales.
– Valoración del inglés como medio de comunicación internacional.
– Fomento del respeto hacia otras culturas, superando visiones estereotipadas.

Tercer curs

Bloc 1. Comprensió oral

– Comprensió de diàlegs breus sobre àrees de prioritat immediata i situacions quotidianes (dades personals, compres, etc.), amb un nivell de dificultat creixent, enunciat amb claredat i de forma articulada per parlants o mitjans audiovisuals.

– Comprensió de la informació global i les dades secundàries de declaracions orals sobre assumptes habituals, amb un nivell de dificultat adequat.

– Comprensió d'instruccions senzilles, formulades amb claredat.

Bloc 2. Expressió i interacció oral

– Producció oral de frases senzilles, seguint unes pautes preestablides, sobre assumptes i esdeveniments quotidians (presentacions, descripcions, explicacions, sentiments, etc.), de manera eficaç i amb una pronunciació acceptable.

– Interacció oral en conversacions relatives a situacions quotidianes i temes d'interés personal, amb raonable autonomia i una pronunciació acceptable, usant el vocabulari suficient per a satisfer necessitats concretes (demandes d'informació, etc.), així com intercanvi d'idees sobre on anar i què fer, acordar i canviar cites, suggerir, fer, acceptar i refusar invitacions, etc.

– Formulació i resposta a preguntes sobre una varietat de temes d'interés personal i vida quotidiana, de forma immediata, amb una pronunciació acceptable.

Bloc 3. Comprensió lectora

– Comprensió del sentit general de textos senzills i breus (cartes personals, postals, descripcions, etc.) sobre temes coneguts i que tinguin un vocabulari habitual, així com busca d'informació molt específica en llistats i textos semblants.

– Comprendre instruccions senzilles sobre aparells d'ús freqüent.

Bloc 4. Expressió i interacció escrita

– Producció escrita de textos bàsics sobre circumstàncies personals i condicions de vida.

– Comunicació escrita bàsica amb altres usuaris de la llengua per mitjans telemàtics.

Bloc 5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

– Utilització d'estratègies bàsiques de comprensió oral, recolzant-se en aspectes verbals i no verbals i coneixements previs, identificant la intenció del parlant.

– Utilització, de forma cada vegada més autònoma, d'estratègies adequades per a iniciar, mantindre i concloure la comunicació oral.

Bloc 6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

– Ús de les convencions usuals en la comunicació oral (demandar torn de paraula, disculpar-se, acordar i discrepar, etc.).

– Valoració de les normes culturals i de comportament diferents de les pròpies.

– Interés per establir intercanvis comunicatius reals amb altres usuaris de la llengua.

– Conscienciació de la importància de l'anglès com a llengua vehicular en les tecnologies de la informació i la comunicació.

Quart curs

Bloc 1. Comprensió oral

– Comprensió de diàlegs sobre temes coneguts, amb un nivell de dificultat adequat, enunciat amb claredat i de forma articulada per parlants o mitjans audiovisuals.

– Comprensió de la informació essencial, secundària i de determinades dades circumstancials, de declaracions orals sobre assumptes habituals, amb un nivell de dificultat adequat.

– Comprensió d'instruccions d'ús comú, formulades amb claredat.

Tercer curso

Bloque 1. Comprensión oral

– Comprensión de diálogos breves sobre áreas de prioridad inmediata y situaciones cotidianas (datos personales, compras, etc.), con un nivel de dificultad creciente, enunciados con claridad y de forma articulada por hablantes o medios audiovisuales.

– Comprensión de la información global y los datos secundarios de declaraciones orales sobre asuntos habituales, con un nivel de dificultad adecuado.

– Comprensión de instrucciones sencillas, formuladas con claridad.

Bloque 2. Expresión e interacción oral

– Producción oral de frases sencillas, siguiendo unas pautas preestablecidas, sobre asuntos y acontecimientos cotidianos (presentaciones, descripciones, explicaciones, sentimientos, etc.), de manera eficaz y con una pronunciación aceptable.

– Interacción oral en conversaciones relativas a situaciones cotidianas y temas de interés personal, con razonable autonomía y una pronunciación aceptable, usando el vocabulario suficiente para satisfacer necesidades concretas (demandas de información, etc.), así como intercambio de ideas sobre adónde ir y qué hacer, acordar y cambiar citas, sugerir, hacer, aceptar y rehusar invitaciones, etc.

– Formulación y respuesta a preguntas sobre una variedad de temas de interés personal y vida cotidiana, de forma inmediata, con una pronunciación aceptable.

Bloque 3. Comprensión lectora

– Comprensión del sentido general de textos sencillos y breves (cartas personales, postales, descripciones, etc.) sobre temas conocidos y que tengan un vocabulario habitual, así como búsqueda de información muy específica en listados y textos similares.

– Comprender instrucciones sencillas sobre aparatos de uso frecuente.

Bloque 4. Expresión e interacción escrita

– Producción escrita de textos básicos sobre circunstancias personales y condiciones de vida.

– Comunicación escrita básica con otros usuarios de la lengua por medios telemáticos.

Bloque 5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

– Utilización de estrategias básicas de comprensión oral, apoyándose en aspectos verbales y no verbales y conocimientos previos, identificando la intención del hablante.

– Utilización, de forma cada vez más autónoma, de estrategias adecuadas para iniciar, mantener y concluir la comunicación oral.

Bloque 6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

– Uso de las convenciones usuales en la comunicación oral (pedir turno de palabra, disculparse, acordar y discrepar, etc.).

– Valoración de las normas culturales y de comportamiento distintas de las propias.

– Interés por establecer intercambios comunicativos reales con otros usuarios de la lengua.

– Conscienciació de la importància del anglès com a llengua vehicular en las tecnologías de la información y la comunicación.

Cuarto curso

Bloque 1. Comprensión oral

– Comprensión de diálogos sobre temas conocidos, con un nivel de dificultad adecuado, enunciados con claridad y de forma articulada por hablantes o medios audiovisuales.

– Comprensión de la información esencial, secundaria y de determinados datos circunstanciales, de declaraciones orales sobre asuntos habituales, con un nivel de dificultad adecuado.

– Comprensión de instrucciones de uso común, formuladas con claridad.

Bloc 2. Expressió i interacció oral

- Producció oral d'expressions senzilles sobre esdeveniments presents i passats (experiències personals, narracions, etc.), amb eficàcia, raonable comoditat i una pronunciació acceptable.
- Interacció oral eficaç en situacions comunes de la vida diària (bancs, etc.), amb raonable comoditat, suficient autonomia i una pronunciació acceptable.
- Participació en conversacions sobre una varietat de temes d'interès personal i vida quotidiana, comparant, oferint motius i explicacions breus, expressar opinions, plans i accions, amb raonable comoditat, suficient autonomia i una pronunciació acceptable.

Bloc 3. Comprensió lectora

- Comprensió de textos senzills i breus sobre temes coneguts que tinguen un vocabulari habitual, així com busca d'informació específica en textos d'una certa extensió, etc.

Bloc 4. Expressió i interacció escrita

- Producció escrita de textos breus i senzills sobre circumstàncies personals, esdeveniments i condicions de vida, amb una estructura cohesionada i usant connectors senzills.
- Comunicació escrita amb altres usuaris de la llengua per conductes telemàtics.

Bloc 5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

- Ampliació de les estratègies de comprensió oral, basant-se en aspectes verbals i no verbals i coneixements previs, i identificar la intenció del parlant.
- Utilització, de forma autònoma, d'estratègies adequades per a iniciar, mantindre i concloure la comunicació oral.

Bloc 6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

- Conscienciació dels aspectes socioculturals presents en els intercanvis comunicatius i disposició oberta i respectuosa cap a l'interlocutor i la seua cultura.
- Valoració de la importància de l'anglès com a llengua d'enteniement internacional i com a instrument per a despertar l'interès per la comunicació intercultural.
- Valoració de la importància de l'anglès com a ferramenta per a adquirir coneixements i com a llengua vehicular en les tecnologies de la informació i la comunicació.

III. Criteris d'avaluació

Es considerarà que l'alumne ha adquirit les competències requerides quan siga capaç de:

Primer curs

1. Comprensió oral

- Entendre paraules i expressions molt bàsiques referents a circumstàncies personals (nom, edat, aniversari, nacionalitat, parts del cos, etc.), família, escola, lloc de residència (edificis, vivenda, etc.), i necessitats immediates, sempre que s'enuncien amb claredat i lentitud.

- Captar la idea global i identificar dades predicibles de declaracions molt senzilles i breus, amb les necessàries repeticions, així com comprendre diàlegs bàsics en situacions quotidianes molt comunes (presentacions, salutacions, números de telèfon, l'hora, etc.), sempre que es parle clar i amb les pauses necessàries.

- Entendre les instruccions més comunes que s'usen en l'entorn escolar així com les que es referixen a números, preus, hores, etc.

2. Expressió i interacció oral

- Expressar-se, seguint models molt estructurats i amb l'ajuda adequada, amb frases i expressions molt bàsiques sobre si mateix (dir el nom, edat, aniversari, nacionalitat, lletrejar, parts del cos, etc.), el que li agrada i no li agrada, els interessos, els hàbits, les habilitats, què posseïx, etc., de forma eficaç i amb una pronunciació acceptable.

- Interactuar, de forma molt controlada i amb l'ajuda adequada, en conversacions molt bàsiques que representen situacions simples de la vida quotidiana com saludar, presentar-se, comprar i temes semblants

Bloque 2. Expresión e interacción oral

- Producción oral de expresiones sencillas sobre acontecimientos presentes y pasados (experiencias personales, narraciones, etc.), con eficacia, razonable comodidad y una pronunciación aceptable.
- Interacción oral eficaz en situaciones comunes de la vida diaria (bancos, etc.), con razonable comodidad, suficiente autonomía y una pronunciación aceptable.
- Participación en conversaciones sobre una variedad de temas de interés personal y vida cotidiana, comparando, ofreciendo motivos y explicaciones breves, expresar opiniones, planes y acciones, con razonable comodidad, suficiente autonomía y una pronunciación aceptable.

Bloque 3. Comprensión lectora

- Comprensión de textos sencillos y breves sobre temas conocidos que tengan un vocabulario habitual, así como búsqueda de información específica en textos de cierta extensión, etc.

Bloque 4. Expresión e interacción escrita

- Producción escrita de textos breves y sencillos sobre circunstancias personales, acontecimientos y condiciones de vida, con una estructura cohesionada y usando conectores sencillos.
- Comunicación escrita con otros usuarios de la lengua por conductos telemáticos.

Bloque 5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

- Ampliación de las estrategias de comprensión oral, apoyándose en aspectos verbales y no verbales y conocimientos previos, identificando la intención del hablante.
- Utilización, de forma autónoma, de estrategias adecuadas para iniciar, mantener y concluir la comunicación oral.

Bloque 6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

- Concienciación de los aspectos socioculturales presentes en los intercambios comunicativos y disposición abierta y respetuosa hacia el interlocutor y su cultura.
- Valoración de la importancia del inglés como lengua de entendimiento internacional y como instrumento para despertar el interés por la comunicación intercultural.
- Valoración de la importancia del inglés como herramienta para adquirir conocimientos y como lengua vehicular en las tecnologías de la información y la comunicación.

III. Criterios de evaluación

Se considerará que el alumno ha adquirido las competencias requeridas cuando sea capaz de:

Primer curso

1. Comprensión oral

- Entender palabras y expresiones muy básicas referentes a circunstancias personales (nombre, edad, cumpleaños, nacionalidad, partes del cuerpo, etc.), familia, escuela, lugar de residencia (edificios, vivienda, etc.), y necesidades inmediatas, siempre que se enuncien con claridad y lentitud.

- Captar la idea global e identificar datos predicibles de declaraciones muy sencillas y breves, con las necesarias repeticiones, así como comprender diálogos básicos en situaciones cotidianas muy comunes (presentaciones, saludos, números de teléfono, la hora, etc.), siempre que se hable claro y con las pausas necesarias.

- Entender las instrucciones más comunes que se usan en el entorno escolar así como las que se refieren a números, precios, horas, etc.

2. Expresión e interacción oral

- Expresarse, siguiendo modelos muy estructurados y con la ayuda adecuada, con frases y expresiones muy básicas sobre sí mismo (decir el nombre, edad, cumpleaños, nacionalidad, deletrear, partes del cuerpo, etc.), lo que le gusta y no le gusta, los intereses, los hábitos, las habilidades, lo que posee, etc., de forma eficaz y con una pronunciación aceptable.

- Interactuar, de forma muy controlada y con la ayuda adecuada, en conversaciones muy básicas que representen situaciones simples de la vida cotidiana como saludar, presentarse, comprar y temas similares

(manejant números, preus, horaris, etc.), de manera eficaç i amb pronunciació acceptable.

– Preguntar i respondre adequadament a preguntes molt senzilles sobre si mateix i situacions en l'aula, amb l'ajuda necessària en la formulació de la resposta, amb una pronunciació acceptable.

3. Comprensió lectora

– Entendre frases molt comunes en cartells, senyals, rètols, etc., especialment si van acompanyades d'il·lustracions.

– Entendre instruccions senzilles i molt breus consistents en frases aïllades i paraules molt comunes.

4. Expressió i interacció escrita

– Escriure, amb l'ajuda necessària i seguint models, frases molt senzilles sobre si mateix i necessitats molt concretes.

– Saber omplir fitxes, formularis, registres, etc., amb les dades personals.

5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

– Inferir el significat de paraules o el contingut d'un missatge pels aspectes no verbals (il·lustracions, entonació, etc.), així com anticipar-los basant-se en coneixements previs.

– Saber mantindre la continuïtat del discurs en un diàleg, demanant repetició i aclariments, disculpant-se per no entendre bé, sol·licitant que es parle més lentament, etc.

– Aprendre, especialment en la comunicació oral, a no sentir-se cohibit pels errors sinó a considerar-los com a part natural de l'aprenentatge.

6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

– Saber usar adequadament fórmules de cortesia senzilles (saludar, despedir-se, preguntar què tal s'està, felicitar, disculpar-se, agrair, etc.).

– Ser conscient i respectar costums i valors diferents dels propis.

– Acceptar amb naturalitat punts de vista diferents del propi.

Segon curs

1. Comprensió oral

– Entendre el vocabulari més comú (paraules i expressions senzilles), sobre persones (aspecte, edat, professions, nacionalitat, aficions, etc.), família (graus de parentiu, etc.), entorn i necessitats immediates (gustos, compres, eixides, etc.), amb un grau de dificultat adequat, sempre que s'enuncien amb claredat i lentitud.

– Captar la idea global i identificar dades predicibles en declaracions senzilles i breus sobre assumptes coneguts i en diàlegs senzilles que reproduïsquen situacions corrents (intercanvis socials, botigues, restaurants, etc.), si s'enuncien amb claredat i lentitud.

– Comprendre instruccions bàsiques d'ús molt comú (com es va a algun lloc, encàrrec de compres, etc.), sempre que s'enuncien amb claredat i lentitud.

2. Expressió i interacció oral

– Realitzar breus exposicions assajades descrivint, de forma senzilla, eficaç i amb una pronunciació acceptable, persones, accions, plans i llocs.

– Participar, seguint uns models concrets, en conversacions bàsiques sobre situacions quotidianes (comerços, demandes d'informació, el clima, etc.), de forma eficaç i amb una pronunciació acceptable.

– Plantejar i respondre preguntes senzilles sobre si mateix (persones, escola, casa, rutines, aficions, etc.), amb creixent autonomia, usant un vocabulari bàsic i una pronunciació acceptable.

3. Comprensió lectora

– Captar el sentit general d'informacions (anuncis, descripcions i notícies molt senzilles i breus, etc.), així com saber trobar dades molt predicibles en llistats, fullets, horaris, etc.

– Entendre instruccions clares i breus (regles, receptes, etc.).

4. Expressió i interacció escrita

– Descriure's, per mitjà de frases molt senzilles, a si mateix, on es viu i altres circumstàncies personals, seguint models concrets.

5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

– Inferir el significat de paraules o el contingut d'un missatge pels aspectes no verbals, el context, així com anticipar-los basant-se en coneixements previs.

– Saber usar estratègies bàsiques per a organitzar i recordar el lèxic.

(manejando números, precios, horarios, etc.), de manera eficaz y con pronunciación aceptable.

– Preguntar y responder adecuadamente a preguntas muy sencillas sobre sí mismo y situaciones en el aula, con la ayuda necesaria en la formulación de la respuesta, con una pronunciación aceptable.

3. Comprensió lectora

– Entender frases muy comunes en carteles, señales, letreros, etc., especialmente si van acompañadas de ilustraciones.

– Entender instrucciones sencillas y muy breves consistentes en frases aisladas y palabras muy comunes.

4. Expresión e interacción escrita

– Escribir, con la ayuda necesaria y siguiendo modelos, frases muy sencillas sobre sí mismo y necesidades muy concretas.

– Saber rellenar fichas, formularios, registros, etc., con los datos personales.

5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

– Inferir el significado de palabras o el contenido de un mensaje por los aspectos no verbales (ilustraciones, entonación, etc.), así como anticiparlos basándose en conocimientos previos.

– Saber mantener la continuidad del discurso en un diálogo, pidiendo repetición y aclaraciones, disculpándose por no entender bien, solicitando que se hable más lentamente, etc.

– Aprender, especialmente en la comunicación oral, a no sentirse cohibido por los errores sino a considerarlos como parte natural del aprendizaje.

6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

– Saber usar adecuadamente fórmulas de cortesia sencillas (saludar, despedirse, preguntar qué tal se está, felicitar, disculparse, agradecer, etc.).

– Ser consciente y respetar costumbres y valores distintos a los propios.

– Aceptar con naturalidad puntos de vista distintos al propio.

Segundo curso

1. Comprensió oral

– Entender el vocabulario más común (palabras y expresiones sencillas), sobre personas (aspecto, edad, profesiones, nacionalidad, aficiones, etc.), familia (grados de parentesco, etc.), entorno y necesidades inmediatas (gustos, compras, salidas, etc.), con un grado de dificultad adecuado, siempre que se enuncien con claridad y lentitud.

– Captar la idea global e identificar datos predicibles en declaraciones sencillas y breves sobre asuntos conocidos y en diálogos sencillos que reproduzcan situaciones corrientes (intercambios sociales, tiendas, restaurantes, etc.), si se enuncian con claridad y lentitud.

– Comprender instrucciones básicas de uso muy común (cómo se va a algún lugar, encargo de compras, etc.), siempre que se enuncien con claridad y lentitud.

2. Expresión e interacción oral

– Realizar breves exposiciones ensayadas describiendo, de forma sencilla, eficaz y con una pronunciación aceptable, a personas, acciones, planes y lugares.

– Participar, siguiendo unos modelos concretos, en conversaciones básicas sobre situaciones cotidianas (comercios, demandas de información, el clima, etc.), de forma eficaz y con una pronunciación aceptable.

– Plantear y responder preguntas sencillas sobre sí mismo (personas, escuela, casa, rutinas, aficiones, etc.), con creciente autonomía, usando un vocabulario básico y una pronunciación aceptable.

3. Comprensió lectora

– Captar el sentido general de informaciones (anuncios, descripciones y noticias muy sencillas y breves, etc.), así como saber encontrar datos muy predicibles en listados, folletos, horarios, etc.

– Entender instrucciones claras y breves (reglas, recetas, etc.).

4. Expresión e interacción escrita

– Describirse, mediante frases muy sencillas, a sí mismo, dónde se vive y otras circunstancias personales, siguiendo modelos concretos.

5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

– Inferir el significado de palabras o el contenido de un mensaje por los aspectos no verbales, el contexto, así como anticiparlos basándose en conocimientos previos.

– Saber usar estrategias básicas para organizar y recordar el léxico.

– Aprendre a superar la por a l'error i desenrotllar recursos d'espontaneïtat i improvisació per a millorar l'expressió en públic.

6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

- Ampliar el coneixement de fórmules de cortesia.
- Ser conscient de la importància que té l'anglès per a poder comunicar-se amb persones de tot el món.
- Aprendre a superar els tòpics sobre altres nacionalitats i cultures i respectar-les.

Tercer curs

1. Comprensió oral

– Entendre el vocabulari i les expressions en diàlegs breus que reproduïsquen situacions quotidianes (intercanvi de dades personals, transaccions comunes en botigues, cafeteries, etc.), amb un nivell de dificultat creixent, enunciats per parlants o reproduïts amb claredat en gravacions.

– Captar la informació general i secundària de declaracions orals sobre assumptes habituals (notícies, avisos, etc.), amb un nivell de dificultat adequat.

– Comprendre instruccions senzilles, formulades amb claredat, amb un nivell de dificultat adequat (descripció de procediments senzills, etc.).

2. Expressió i interacció oral

– Fer presentacions orals sobre assumptes quotidians, descriure rutines i hàbits, explicar situacions i expressar sentiments, seguint un model concret, amb un llenguatge senzill, de manera eficaç i amb una pronunciació acceptable.

– Participar, eficaçment i amb pronunciació acceptable, en conversacions bàsiques sobre situacions quotidianes (botigues, restaurants, suggerir plans, fixar cites, realitzar, acceptar i refusar invitacions, etc.), usant el vocabulari suficient per a poder comunicar-se en estes amb una soltesa raonable.

– Plantejar i respondre preguntes senzilles de forma immediata sobre sí mateix, l'entorn pròxim i assumptes molt habituals, amb una pronunciació acceptable.

3. Comprensió lectora

– Captar el sentit general de cartes o missatges personals, notícies breus, postals, descripcions senzilles, etc., amb un vocabulari habitual, així com trobar dades molt específiques en llistats, anuncis, prospectes, menús, registres, catàlegs, etc.

– Comprendre instruccions senzilles (aparells, procediments, etc.)

4. Expressió i interacció escrita

– Escriure frases senzilles amb elements bàsics de cohesió sobre si mateix i la seua vida (família, estudis, amistats, etc.).

– Saber comunicar-se de forma molt bàsica per mitjà de correu electrònic amb altres usuaris de la llengua (presentant-se, descrivint-se, etc.).

5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

– Inferir el significat de paraules o el contingut d'un missatge pels aspectes no verbals, el context, basant-se en coneixements previs, així com usar estratègies adequades per a identificar la intenció del parlant.

– Usar, amb creixent autonomia, estratègies adequades per a iniciar, mantindre i concloure la comunicació oral.

6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

– Saber usar adequadament les fórmules usuals de respecte al parlar amb altres (demanar torn de paraula, disculpar-se, mostrar acord i desacord, etc.).

– Ser conscient i respectar normes culturals i de comportament diferents de les pròpies.

– Interessar-se per la comunicació amb altres angloparlants.

– Conscienciar-se de la importància de l'anglès en les tecnologies de la informació i la comunicació.

Quart curs

1. Comprensió oral

– Entendre diàlegs sobre temes coneguts, amb un nivell de dificultat creixent, enunciats per parlants o reproduïts amb claredat en gravacions.

– Aprendre a superar el miedo al error y desarrollar recursos de espontaneidad e improvisación para mejorar la expresión en público.

6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

- Ampliar el conocimiento de fórmulas de cortesia.
- Ser consciente de la importancia que tiene el inglés para poder comunicarse con personas de todo el mundo.
- Aprender a superar los tópicos sobre otras nacionalidades y culturas y respetarlas.

Tercer curso

1. Comprensió oral

– Entender el vocabulario y las expresiones en diálogos breves que reproduzcan situaciones cotidianas (intercambio de datos personales, transacciones comunes en tiendas, cafeterias, etc.), con un nivel de dificultad creciente, enunciados por hablantes o reproducidos con claridad en grabaciones.

– Captar la información general y secundaria de declaraciones orales sobre asuntos habituales (noticias, avisos, etc.), con un nivel de dificultad adecuado.

– Comprender instrucciones sencillas, formuladas con claridad, con un nivel de dificultad adecuado (descripción de procedimientos sencillos, etc.).

2. Expresión e interacción oral

– Hacer presentaciones orales sobre asuntos cotidianos, describir rutinas y hábitos, explicar situaciones y expresar sentimientos, siguiendo un modelo concreto, con un lenguaje sencillo, de manera eficaz y con una pronunciación aceptable.

– Participar, eficazmente y con pronunciación aceptable, en conversaciones básicas sobre situaciones cotidianas (tiendas, restaurantes, sugerir planes, fijar citas, realizar, aceptar y rehusar invitaciones, etc.), usando el vocabulario suficiente para poder desenvolverse en las mismas con una soltura razonable.

– Plantear y responder preguntas sencillas de forma inmediata sobre sí mismo, el entorno cercano y asuntos muy habituales, con una pronunciación aceptable.

3. Comprensió lectora

– Captar el sentido general de cartas o mensajes personales, noticias breves, postales, descripciones sencillas, etc., con un vocabulario habitual, así como hallar datos muy específicos en listados, anuncios, prospectos, menús, registros, catálogos, etc.

– Comprender instrucciones sencillas (aparatos, procedimientos, etc.)

4. Expresión e interacción escrita

– Escribir frases sencillas con elementos básicos de cohesión sobre sí mismo y su vida (familia, estudios, amistades, etc.).

– Saber comunicarse de forma muy básica mediante correo electrónico con otros usuarios de la lengua (presentándose, describiéndose, etc.).

5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

– Inferir el significado de palabras o el contenido de un mensaje por los aspectos no verbales, el contexto, basándose en conocimientos previos, así como usar estrategias adecuadas para identificar la intención del hablante.

– Usar, con creciente autonomía, estrategias adecuadas para iniciar, mantener y concluir la comunicación oral.

6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

– Saber usar adecuadamente las fórmulas usuales de respeto al hablar con otros (pedir turno de palabra, disculparse, mostrar acuerdo y desacuerdo, etc.).

– Ser consciente y respetar normas culturales y de comportamiento distintas de las propias.

– Interesarse por la comunicación con otros angloparlantes.

– Conscienciarse de la importancia del inglés en las tecnologías de la información y la comunicación.

Cuarto curso

1. Comprensió oral

– Entender diálogos sobre temas conocidos, con un nivel de dificultad creciente, enunciados por hablantes o reproducidos con claridad en grabaciones.

– Captar les dades essencials, secundàries i algunes dades circumstancials en xarrades, debats senzills, programes, missatges, notícies, etc. sobre assumptes habituals, amb un nivell de dificultat adequat.

– Comprendre instruccions comunes, sempre que s'enuncien amb claredat.

2. Expressió i interacció oral

– Relatar experiències personals i narracions de fets presents i passats amb raonable soltesa i una pronunciació acceptable.

– Comunicar-se de manera eficaç i amb autonomia suficient en bancs, correus, comprant bitllets en taquilles i transports, fent reserves per telèfon, etc., amb una pronunciació acceptable.

– Participar, amb raonable soltesa i pronunciació acceptable, en conversacions quotidianes, amb un nivell de dificultat creixent (expressar opinions i preferències, donar explicacions, aconsellar, comparar, contradir, expressar plans i projectes, etc.).

3. Comprensió lectora

– Comprendre textos senzills i breus (notícies, articles, ressenyes, instruccions, etc.) sobre temes coneguts, així com saber trobar informació específica en anuncis, pàgines web, catàlegs, prospectes, etc.

4. Expressió i interacció escrita

– Escriure breus textos cohesionats sobre si mateix i el seu entorn (presentacions, descripcions, narració d'esdeveniments presents i passats, etc.).

– Saber comunicar-se per mitjà de correu electrònic amb altres usuaris de la llengua (relatant aspectes de la vida personal, etc.).

5. Coneixement i reflexió sobre la llengua

– Ampliar l'ús d'estratègies de comprensió oral, recolzant-se en aspectes verbals i no verbals així com en coneixements previs, identificant la intenció del parlant.

– Usar, de forma autònoma, estratègies adequades per a iniciar, mantindre i concloure la comunicació oral.

6. Aspectes socioculturals i consciència intercultural

– Ser conscient de la importància dels aspectes socioculturals que intervenen al comunicar-se amb persones d'altres països o cultures.

– Ser conscient de la importància que té l'anglès com a eina de comunicació global.

– Ser conscient de la importància de l'anglès per a adquirir coneixements, particularment a través dels nous canals de transmissió d'informació.

AMPLIACIÓ DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA D'ESPANYA

El plantejament general de la història en el currículum, tant d'Educació Primària com d'Educació Secundària Obligatoria en els últims sistemes educatius, s'ha plantejat d'una manera fragmentada. De la mateixa manera, s'ha començat a treballar la història des del més pròxim, amb el que s'ha perdut capacitat de comprensió global i amb això els conceptes de procés i canvi. Finalment, s'han menyscabat els fets més significatius que sustentaven les fites que componen el conjunt de la Història d'Espanya.

L'alumnat ha passat per la Cova d'Altamira almenys dos vegades en les diferents etapes educatives, i, no obstant això, no la veu integrada en el fil cronològic que constitueix el fonament de l'aprenentatge de la història. Pot ser fonamental construir un únic fil cronològic que situe tots els esdeveniments coneguts, i altres que es puguin conèixer, en un mateix curs i amb un concepte de continuïtat. D'un curs a un altre i d'un any de vida a un altre, el procés històric es veu truncat, i l'alumnat, que viu cada nou curs com un succés independent, com és possible que enllace el regnat dels Reis Catòlics amb l'expansió europea dels Austriacs tres mesos després?

L'alumnat de cada comunitat autònoma ha reforçat suposadament l'aprenentatge dels fets històrics ocorreguts en la seua comunitat, però desconeix el conjunt de fets significatius ocorreguts fora del seu àmbit, o, almenys, els ha conegut d'una manera anecdòtica o poc profunda. Així doncs, atès que ja sap els fets succeïts en la seua comunitat, procedix ara a elevar a l'àmbit del territori espanyol eixe mateix procés històric (de la mateixa manera que podria elevar-se a l'àmbit europeu o universal). Per tant, esta matèria optativa complementa els aprenentatges anteriors i posa la lupa sobre una altra dimensió històrica, sense

– Captar los datos esenciales, secundarios y algunos datos circunstanciales en charlas, debates sencillos, programas, mensajes, noticias, etc. sobre asuntos habituales, con un nivel de dificultad adecuado.

– Comprender instrucciones comunes, siempre que se enuncien con claridad.

2. Expresión e interacción oral

– Relatar experiencias personales y narraciones de hechos presentes y pasados con razonable soltura y una pronunciación aceptable.

– Desenvolverse de manera eficaz y con autonomía suficiente en bancos, correos, comprando billetes en taquillas y transportes, haciendo reservas por teléfono, etc., con una pronunciación aceptable.

– Participar, con razonable soltura y pronunciación aceptable, en conversaciones cotidianas, con un nivel de dificultad creciente (expresar opiniones y preferencias, dar explicaciones, aconsejar, comparar, contradecir, expresar planes y proyectos, etc.).

3. Comprensión lectora

– Comprender textos sencillos y breves (noticias, artículos, reseñas, instrucciones, etc.) sobre temas conocidos, así como saber encontrar información específica en anuncios, páginas web, catálogos, prospectos, etc.

4. Expresión e interacción escrita

– Escribir breves textos cohesionados sobre sí mismo y su entorno (presentaciones, descripciones, narración de acontecimientos presentes y pasados, etc.).

– Saber comunicarse mediante correo electrónico con otros usuarios de la lengua (relatando aspectos de la vida personal, etc.).

5. Conocimiento y reflexión sobre la lengua

– Ampliar el uso de estrategias de comprensión oral, apoyándose en aspectos verbales y no verbales así como en conocimientos previos, identificando la intención del hablante.

– Usar, de forma autònoma, estrategias adecuadas para iniciar, mantener y concluir la comunicació oral.

6. Aspectos socioculturales y conciencia intercultural

– Ser consciente de la importancia de los aspectos socioculturales que interviene al comunicarse con personas de otros países o culturas.

– Ser consciente de la importancia que tiene el inglés como herramienta de comunicación global.

– Ser consciente de la importancia del inglés para adquirir conocimientos, particularmente a través de los nuevos canales de transmisión de información.

AMPLIACIÓN DE GEOGRAFÍA E HISTORIA DE ESPAÑA

El planteamiento general de la historia en el currículo, tanto de Educación Primaria como de Educación Secundaria Obligatoria en los últimos sistemas educativos, se ha planteado de una manera fragmentada. Del mismo modo, se ha empezado a trabajar la historia desde lo más cercano, con lo que se ha perdido capacidad de comprensión global y con ello los conceptos de proceso y cambio. Por último, se han menoscabado los hechos más significativos que sustentaban los hitos que componen el conjunto de la Historia de España.

El alumnado ha pasado por la Cueva de Altamira al menos dos veces en las diferentes etapas educativas, y, sin embargo, no la ve integrada en el hilo cronológico que constituye el cimiento del aprendizaje de la historia. Puede ser fundamental construir un único hilo cronológico que sitúe todos los acontecimientos conocidos, y otros que se puedan conocer, en un mismo curso y con un concepto de continuidad. De un curso a otro y de un año de vida a otro, el proceso histórico se ve truncado, y el alumnado, que vive cada nuevo curso como un suceso independiente, ¿cómo es posible que enlance el reinado de los Reyes Católicos con la expansión europea de los Austriacs tres meses después?

El alumnado de cada comunidad autónoma ha reforzado supuestamente el aprendizaje de los hechos históricos ocurridos en su comunidad, pero ignora el conjunto de hechos significativos ocurridos fuera de su ámbito, o, por lo menos, los ha conocido de una manera anecdòtica o poco profunda. Así pues, dado que ya sabe los hechos acontecidos en su comunidad, procede ahora a elevar al ámbito del territorio español ese mismo proceso histórico (del mismo modo que podría elevarse al ámbito europeo o universal). Por tanto, esta materia optativa complementa los aprendizajes anteriores y pone la lupa sobre otra

abandonar la història local, ja que s'ha conegut amb anterioritat i més profunditat.

Hi ha la seguretat que tot l'alumnat d'Espanya coneix com era Còrdova en el segle X, o només ho saben els alumnes d'Andalusia, o és una línia en un llibre de Ciències socials, Geografia i Història? Còrdova en el segle X era la ciutat més gran d'Europa, i tenia enllumenat en els carrers mentre que Londres era un fangar. Açò haurien de saber-ho tots els alumnes espanyols, independentment d'on visquen. Hi ha fets històrics que, per la seua importància, haurien de ser coneguts per totes les generacions d'estudiants.

Pareix necessari construir una línia del temps contínua, al llarg de dos cursos, que permeta a l'alumnat ancorar fets apresos en altres moments i a la qual continuar incorporant fets nous. Suposa trencar la tendència clàssica de parcel·lar el procés històric en etapes per curs (Antiguitat, Edat Moderna, etc.), ja que es pot demostrar que este model no ha permès un correcte aprenentatge dels conceptes procés i canvi. Per això pot ser bo dedicar esta matèria optativa al cicle complet de la història.

Precisament perquè l'objecte de l'estudi és tindre clar el concepte procés històric no hauria d'intentar-se construir, com s'ha vingut fent, una espècie d'història total que comprén tots els fets econòmics, polítics, religiosos, etc., simultàniament. Cal triar, entre altres raons, perquè hi ha fenòmens de fàcil comprensió (fets polítics, artístics, etc.) i altres prou complexos i difícils de comprendre (els fets econòmics, per exemple).

Des d'esta perspectiva, es proposa incloure en tercer curs una història lineal (comprensió del procés històric, l'abans i el després de les coses), mentre que en quart curs es procedisca a l'estudi dels fets significatius d'esta guia.

Pel que fa a la metodologia, és aconsellable començar amb una explicació succinta del professor, seguida d'una busca complementària d'informació per part de l'alumnat. Des d'este plantejament, cada classe es converteix en un diàleg que té com a objecte compartir la informació. Ocasionalment, pot realitzar-se algun xicotet treball grupal o individual, especialment en els temes monogràfics de quart curs. En quart curs és imprescindible una bona planificació del professor per a evitar solapaments o encreuaments innecessaris, i concentrar o dispersar els fets significatius.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències bàsiques

Esta matèria optativa contribueix al desenrotllament de les competències bàsiques de l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria de la mateixa manera que la matèria de Ciències socials, Geografia i Història, per la qual cosa és aplicable per a la dita matèria el que estableix en l'annex I del Decret 112/2007, de 20 de juliol, pel qual s'estableix el currículum d'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana.

I. Objectius

El coneixement històric proporciona a l'alumnat claus per a comprendre com s'ha format Espanya, quins pobles l'han invadit, conquistat i assimilat, així com les peculiaritats de cada moment i els canvis entre períodes. Per això, l'ensenyança i l'aprenentatge d'esta matèria optativa tindrà com a objectiu desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

1. Conèixer, localitzar i comprendre els trets físics de l'espai geogràfic espanyol.
2. Conèixer el temps, el procés històric i el seu dinamisme.
3. Desenrotllar el mètode històric per a l'anàlisi dels fets en la seua complexitat.
4. Integrar informació procedent de diverses fonts històriques (orals, escrites, iconogràfiques, etc.), inclosa la proporcionada per les tecnologies de la informació i la comunicació, de forma coherent i raonada.
5. Distingir entre dades històriques i impressions personals, després d'haver analitzat un fet o un període històric.
6. Dominar prou les tècniques específiques del treball dels historiadors: comentaris de text i imatges, interpretació cartogràfica, estadística, esquemes, etc.
7. Adquirir i emprar amb propietat la terminologia i el vocabulari específic de la matèria.

dimensió històrica, no abandonándose la historia local, puesto que se ha conocido con anterioridad y mayor profundidad.

¿Existe la seguridad de que todo el alumnado de España conoce cómo era Córdoba en el siglo X, o solo lo saben los alumnos de Andalucía, o es una línea en un libro de Ciencias sociales, Geografía e Historia? Córdoba en el siglo X era la ciudad más grande de Europa, y tenía alumbrado en las calles mientras que Londres era un barrizal. Esto deberían saberlo todos los alumnos españoles independientemente de donde vivan. Hay hechos históricos que, por su importancia, tendrían que ser conocidos por todas las generaciones de estudiantes.

Parece necesario construir una línea del tiempo continua, a lo largo de dos cursos, que permita al alumnado anclar hechos aprendidos en otros momentos y a la que seguir incorporando hechos nuevos. Supone romper la tendencia clásica de parcelar el proceso histórico en etapas por curso (Antigüedad, Edad Moderna, etc), ya que se puede demostrar que este modelo no ha permitido un correcto aprendizaje de los conceptos proceso y cambio. Por ello puede ser bueno dedicar esta materia optativa al ciclo completo de la historia.

Precisamente porque el objeto del estudio es tener claro el concepto proceso histórico no debería intentarse construir, como se ha venido haciendo, una especie de historia total que abarca todos los hechos económicos, políticos, religiosos, etc, simultáneamente. Hay que elegir, entre otras razones, porque existen fenómenos de fácil comprensión (hechos políticos, artísticos, etc.) y otros bastante complejos y difíciles de comprender (los hechos económicos, por ejemplo).

Desde esta perspectiva, se propone incluir en tercer curso una historia lineal (comprensión del proceso histórico, el antes y el después de las cosas), mientras que en cuarto curso se proceda al estudio de los hechos significativos de esta guía.

En lo que se refiere a la metodología, es aconsejable empezar con una explicación sucinta del profesor, seguida de una búsqueda complementaria de información por parte del alumnado. Desde este planteamiento, cada clase se convierte en un diálogo que tiene por objeto compartir la información. Ocasionalmente, puede realizarse algún pequeño trabajo grupal o individual, especialmente en los temas monográficos de cuarto curso. En cuarto curso es imprescindible una buena planificación del profesor para evitar solapamientos o cruces innecesarios, concentrando o dispersando los hechos significativos.

Contribución de la materia a la adquisición de las competencias básicas

Esta materia optativa contribuye al desarrollo de las competencias básicas de la etapa de Educación Secundaria Obligatoria de la misma manera que la materia de Ciencias sociales, Geografía e Historia, por lo que es aplicable para dicha materia lo establecido en el anexo I del Decreto 112/2007, de 20 de julio, por el que se establece el currículo de Educación Secundaria Obligatoria en la Comunidad Valenciana.

I. Objetivos

El conocimiento histórico proporciona al alumnado claves para comprender cómo se ha formado España, qué pueblos la han invadido, conquistado y asimilado, así como las peculiaridades de cada momento y los cambios entre periodos. Por ello, la enseñanza y el aprendizaje de esta materia optativa tendrá como objetivo desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

1. Conocer, localizar y comprender los rasgos físicos del espacio geográfico español.
2. Conocer el tiempo, el proceso histórico y su dinamismo.
3. Desarrollar el método histórico para el análisis de los hechos en su complejidad.
4. Integrar información procedente de diversas fuentes históricas (orales, escritas, iconográficas, etc.), incluida la proporcionada por las tecnologías de la información y la comunicación, de forma coherente y razonada.
5. Distinguir entre datos históricos e impresiones personales, después de haber analizado un hecho o un periodo histórico.
6. Dominar suficientemente las técnicas específicas del trabajo de los historiadores: comentarios de texto e imágenes, interpretación cartográfica, estadística, esquemas, etc.
7. Adquirir y emplear con propiedad la terminología y el vocabulario específico de la materia.

8. Participar en la realització de tasques en grup amb responsabilitat.

II. Continguts

Tercer Curs. 2 hores setmanals. 35 setmanes.

Setembre i octubre

1. Geografia d'Espanya. Grans línies (relleu, hidrografia i principals paisatges econòmics).

2. Incidència de la Història en la modificació d'un paisatge: evolució del tossal de l'Alhambra, Toledo, Sagunt, etc.

Novembre i desembre

3. La prehistòria.

4. Las invasions mediterrànies.

5. Cartago i Roma.

6. Romanització i cristianització.

7. Las invasions bàrbares. Els visigots.

Gener

8. La invasió islàmica: emirat i califat.

9. La lenta reconquesta cristiana.

10. La convivència de les tres religions i les tres cultures.

Febrer

11. La monarquia autoritària: els Reis Catòlics i el descobriment d'Amèrica.

12. Els Àustria i l'expansió per Europa i Amèrica.

13. El segle d'or de la cultura i l'art.

Març

14. Els Borbó del segle XVIII.

15. La intervenció napoleònica i la guerra d'Independència.

abril

16. Els contrastos del segle XIX: monarquia enfront de república. Conservadors enfront de liberals.

Maig i juny

17. La independència d'Amèrica.

18. El segle XX: la monarquia d'Alfons XIII, la Segona República, la Guerra Civil, el franquisme, la Transició democràtica, l'Espanya actual integrada a Europa.

Quart Curs: 1 hora setmanal. 35 setmanes.

Es planteja l'estudi d'un total de 14 fets significatius, als quals es dedicarà un mínim de 2 sessions i un màxim de 3. Una de les sessions s'emprarà per a plantejar els fets, mentre que la segona sessió es dedicarà a aportar dades i concloure. En cas de comptar amb tres sessions, se separarà l'aportació de dades i la conclusió en dos sessions diferents.

S'inclouen cinc grans blocs de fets. Dins d'estos, es triaran dos o tres fets per bloc, havent de seleccionar almenys un personatge, un fet o un lloc, per cada bloc.

Bloc 1. Triar 2 fets:

- Atapuerca
- La cova d'Altamira
- El barranc de Valltorta
- Sagunt
- Empúries
- Numància

Bloc 2. Triar 3 fets:

- La Còrdova califal o Abderrahman III
- Sancho III el Major de Navarra
- Els pelegrinatges a Santiago de Compostel·la
- La batalla de las Navas de Tolosa
- La reconquesta de València o de Sevilla. Jaume I o Ferran III
- L'Alhambra de Granada

Bloc 3. Triar 3 fets:

- Els viatges de Colom
- L'expulsió dels jueus
- La volta al món de Magallanes-Elcano
- L'expulsió dels moriscos

8. Participar en la realización de tareas en grupo con responsabilidad.

II. Contenidos

Tercer Curso. 2 horas semanales. 35 semanas.

septiembre y octubre

1. Geografía de España. Grandes líneas (relieve, hidrografía y principales paisajes económicos).

2. Incidencia de la Historia en la modificación de un paisaje: evolución de la colina de la Alhambra, Toledo, Sagunto, etc.

noviembre y diciembre

3. La prehistoria.

4. Las invasiones mediterráneas.

5. Cartago y Roma.

6. Romanización y cristianización.

7. Las invasiones bárbaras. Los visigodos.

enero

8. La invasión islámica: emirato y califato.

9. La lenta reconquista cristiana.

10. La convivencia de las tres religiones y las tres culturas.

febrero

11. La monarquía autoritaria: Los Reyes Católicos y el descubrimiento de América.

12. Los Austrias y la expansión por Europa y América.

13. El siglo de oro de la cultura y el arte.

marzo

14. Los Borbones del siglo XVIII.

15. La intervención napoleónica y la guerra de Independencia.

abril

16. Los contrastes del siglo XIX: monarquía frente a república. Conservadores frente a liberales.

Mayo y junio

17. La independencia de América.

18. El siglo XX: La monarquía de Alfonso XIII, la Segunda República, la Guerra Civil, el franquismo, la Transición democrática, la España actual integrada en Europa.

Cuarto Curso: 1 hora semanal. 35 semanas.

Se plantea el estudio de un total de 14 hechos significativos, a los que se dedicará un mínimo de 2 sesiones y un máximo de 3. Una de las sesiones se empleará para plantear los hechos, mientras que la segunda sesión se dedicará a aportar datos y concluir. En caso de contar con tres sesiones, se separaría el aporte de datos y la conclusión en dos sesiones diferentes.

Se incluyen cinco grandes bloques de hechos. Dentro de ellos, se elegirán dos o tres hechos por bloque, debiéndose seleccionar al menos un personaje, un hecho o un lugar, por cada bloque.

Bloque 1. Elegir 2 hechos:

- Atapuerca
- La Cueva de Altamira
- El barranco de Valltorta
- Sagunto
- Ampurias
- Numancia

Bloque 2. Elegir 3 hechos:

- La Córdoba califal o Abderraman III
- Sancho III el Mayor de Navarra
- Las peregrinaciones a Santiago de Compostela
- La batalla de las Navas de Tolosa
- La reconquista de Valencia o de Sevilla. Jaime I o Fernando III
- La Alhambra de Granada

Bloque 3. Elegir 3 hechos:

- Los viajes de Colón
- La expulsión de los judíos
- La vuelta al mundo de Magallanes-Elcano
- La expulsión de los moriscos

- Hernán Cortés o la conquesta de Mèxic
- Francisco Pizarro o la conquesta de Perú
- Madrid en els temps de Velázquez

Bloc 4. Triar 3 fets:

- El 2 de maig de 1808
- Goya
- La constitució de Cadis o el Cadis de les Corts
- El carlisme
- El general Prim
- El primer ferrocarril
- El submarí d'Isaac Peral
- El Modernisme
- La guerra de Cuba o la de Filipines

Bloc 5. Triar 3 fets:

- Les guerres del Marroc
- Joaquim Sorolla
- La batalla de l'Ebre
- El terrorisme d'ETA
- Les relacions internacionals en el franquisme
- Adolfo Suárez
- El colp d'Estat del 23-F
- La incorporació d'Espanya a Europa

III. Criteris d'avaluació

1. Comprendre el temps en la seua integritat: duració del fet, simultaneïtat, evolució, ritmes diferents, etc.

2. Relacionar els fets amb els seus protagonistes col·lectius o individuals i amb les causes i els efectes de dites fets.

3. Arreplegar i integrar els continguts i els conceptes que s'hagen conegut prèviament encara que no s'hagen interioritzat.

4. Formular-se preguntes davant de fets desconeguts o aquells coneguts insuficientment.

5. Saber buscar informació en distints mitjans i fonts.

6. Idear, explicar i presentar un fet històric en totes les seues fases i elements.

7. Explicar conceptes clau ja treballats.

8. Desenvolupar la capacitat crítica després de conèixer, exposar o explicar els fets amb raons i arguments.

9. Redactar, valorant la claredat, la capacitat de síntesi i el maneig d'informació, documentació i/o anàlisi.

10. Localitzar en un mapa d'Espanya els elements bàsics que configuren el medi físic (oceans i mars, continents, unitats de relleu, zones climàtiques i rius).

EMPRESA I INICIATIVES EMPRENEDORES

Les societats desenvolupades de principis del segle XXI es caracteritzen per una interconnexió i una complexitat creixent, que donen lloc a noves necessitats que el sistema educatiu es veu obligat a satisfer. La globalització econòmica i el desenvolupament de tecnologies d'informació i comunicació (TIC) produeixen canvis importants que tenen fortes repercussions socials. La terciarització de l'economia i/o l'augment dels nivells de consum, junt amb l'ampliació de noves formes de pobresa, donen lloc a noves realitats socials. La transició d'una societat industrial a una societat de coneixement posa en primer pla la necessitat de disposar d'una formació cada vegada més versàtil i flexible.

Els canvis haguts en els últims temps en el mercat de treball, els reptes que suposa l'increment dels moviments migratoris per tot el planeta, exigixen que el sistema educatiu contribueixca a donar als nous jòvens les eines necessàries per a afrontar este nou món globalitzat. Estes modernes demandes generen una nova forma d'enfocar els objectius de l'ensenyança obligatòria. La formació adquirida al llarg de l'Educació Secundària Obligatòria ha de proporcionar als nostres estudiants elements necessaris per a comprendre i afrontar el món actual, i desenvolupar competències que els capacite per a resoldre els problemes a què es van a enfrontar.

El desenvolupament de l'esperit emprenedor entre l'alumnat de la Comunitat Valenciana ha d'estar acompanyat d'un coneixement bàsic

- Hernán Cortes o la conquesta de Méjico
- Francisco Pizarro o la conquesta de Perú
- Madrid en tiempos de Velázquez

Bloque 4. Elegir 3 hechos:

- El 2 de mayo de 1808
- Goya
- La constitución de Cádiz o el Cádiz de las Cortes
- El carlismo
- El general Prim
- El primer ferrocarril
- El submarino de Isaac Peral
- El Modernismo
- La guerra de Cuba o la de Filipinas

Bloque 5. Elegir 3 hechos:

- Las guerras de Marruecos
- Joaquín Sorolla
- La batalla del Ebro
- El terrorismo de ETA
- Las relaciones internacionales en el franquismo
- Adolfo Suárez
- El golpe de Estado del 23-F
- La incorporación de España a Europa

III. Criterios de evaluación

1. Comprender el tiempo en su integridad: duración del hecho, simultaneidad, evolución, ritmos diferentes, etc.

2. Relacionar los hechos con sus protagonistas colectivos o individuales y con las causas y los efectos de dichos hechos.

3. Recoger e integrar los contenidos y los conceptos que se hayan conocido previamente aunque no se hayan interiorizado.

4. Formularse preguntas ante hechos desconocidos o aquellos conocidos insuficientemente.

5. Saber buscar información en distintos medios y fuentes.

6. Idear, explicar y presentar un hecho histórico en todas sus fases y elementos.

7. Explicar conceptos clave ya trabajados.

8. Desarrollar la capacidad crítica tras conocer, exponer o explicar los hechos con razones y argumentos.

9. Redactar, valorando la claridad, la capacidad de síntesis y el manejo de información, documentación y/o análisis.

10. Localizar en un mapa de España los elementos básicos que configuran el medio físico (océanos y mares, continentes, unidades de relieve, zonas climáticas y ríos).

EMPRESA E INICIATIVAS EMPRENEDORAS

Las sociedades desarrolladas de principios del siglo XXI se caracterizan por una interconexión y una complejidad creciente, que dan lugar a nuevas necesidades que el sistema educativo se ve obligado a satisfacer. La globalización económica y el desarrollo de tecnologías de información y comunicación (TIC) producen cambios importantes que tienen fuertes repercusiones sociales. La terciarización de la economía y/o el aumento de los niveles de consumo, junto con la ampliación de nuevas formas de pobreza, dan lugar a nuevas realidades sociales. La transición de una sociedad industrial a una sociedad de conocimiento pone en primer plano la necesidad de disponer de una formación cada vez más versátil y flexible.

Los cambios habidos en los últimos tiempos en el mercado de trabajo, los retos que supone el incremento de los movimientos migratorios por todo el planeta, exigen que el sistema educativo contribuya a dar a los nuevos jóvenes las herramientas necesarias para afrontar este nuevo mundo globalizado. Estas modernas demandas generan una nueva forma de enfocar los objetivos de la enseñanza obligatoria. La formación adquirida a lo largo de la Educación Secundaria Obligatoria debe proporcionar a nuestros estudiantes elementos necesarios para comprender y afrontar el mundo actual, desarrollando competencias que los capacite para resolver los problemas a los que se van a enfrentar.

El desarrollo del espíritu emprenedor entre el alumnado de la Comunitat Valenciana ha de venir acompañado por un conocimiento

de l'entorn socioeconòmic en el que va a desenvolupar-se la seua futura activitat empresarial. I hui en dia eixe entorn no pot concebre's sense tindre en compte el procés d'integració europea en què estem immersos. El mercat únic europeu, com a espai lliure de fronteres interiors, en el que circulen lliurement les mercaderies, els capitals, els servicis i les persones, la defensa de la lliure competència, o la unió econòmica i monetària, conformen la realitat quotidiana en què s'estan desenvolupant totes les activitats empresarials en els nostres dies. Des de les institucions comunitàries es dissenyen les estratègies que marcaran el futur de les polítiques econòmiques, d'innovació i d'ocupació de tots els Estats europeus, d'ací la necessitat de conèixer de prop la seua estructura i funcionament. Així mateix, la Unió Europea ofereix als nous emprenedors algunes ferramentes molt útils per a l'inici de la seua activitat, així com possibilitats d'accés a intercanvis d'experiències i bones pràctiques amb les quals enriquir les seues idees de negoci.

Així, a partir del Consell Europeu de Lisboa de març de 2000 es va reconèixer la necessitat de fomentar les iniciatives empresarials des de l'àmbit educatiu, així com la necessitat de crear polítiques d'educació i de formació que promoguen la cultura emprenedora i innovadora com a motor d'innovació, de la competitivitat, de la creació d'ocupació i de creixement econòmic.

El foment de l'esperit empresarial és reconegut com una competència clau per a afrontar els canvis socials i econòmics que es deriven d'una societat del coneixement.

En este context, la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, inclou entre els fins del sistema educatiu el desenvolupament de la capacitat de l'alumnat per a desenvolupar la creativitat, la iniciativa personal i l'esperit emprenedor, la capacitat per a l'exercici d'activitats professionals així com per a la participació activa en la vida econòmica. En concret, l'etapa de l'Educació Secundària Obligatoria estableix com a finalitat la preparació dels alumnes i les alumnes per a la seua inserció laboral i presta una especial atenció a l'orientació educativa i professional de l'alumnat.

La Comunitat Valenciana té com a objectiu introduir i fomentar l'esperit empresarial, i estableix esta matèria optativa en l'Educació Secundària Obligatoria amb la finalitat bàsica de potenciar i desenvolupar l'esperit empresarial dels alumnes, així com la realitat del seu entorn socioeconòmic i productiu.

L'esperit emprenedor no ha de considerar-se només com un conjunt de qualitats i habilitats amb l'objectiu de crear una nova empresa, sinó com una actitud general davant de la vida, que pot ser d'utilitat tant en les activitats professionals, com en la vida quotidiana de qualsevol persona. Des d'este punt de vista, el concepte d'esperit empresarial ha d'incloure dos elements diferents: un concepte ampli d'educació en actituds i capacitats emprenedores, que inclourà i desenvoluparà les qualitats personals que potenciaran les habilitats dels alumnes; així com un concepte específic de formació dirigit a l'elaboració i execució d'un projecte empresarial, siga davall la forma d'empresa, de cooperativa o d'associació. Esta serà l'orientació que presidisca el disseny d'esta matèria optativa.

La matèria optativa d'Empresa i iniciatives emprenedores contribueix a l'adquisició de les competències bàsiques dels alumnes d'Educació Secundària Obligatoria. Contribueix a la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic, en quant incorpora habilitats per al desenvolupament amb èxit de la comprensió de successos i la predicció de les conseqüències de les activitats empresarials. D'altra banda, les capacitats desenvolupades mitjançant esta matèria facilitaràn que els alumnes i les alumnes puguen interpretar l'exercici de l'activitat econòmica. Les conseqüències en el medi físic de l'activitat duta a terme per les empreses serà un altre aspecte a estudiar, promovent un ús responsable dels recursos naturals, un consum racional i la protecció de la salut individual i col·lectiva com un dels fins que haurà de guiar l'activitat empresarial.

Així mateix, la matèria contribueix a la consecució de la competència digital i al tractament de la informació. L'alumnat es veurà obligat a buscar, obtenir, processar i comunicar informació per a transformar-la en coneixement. La utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació serà un element imprescindible per al desenvolupament de l'optativa. També contribuirà al desenvolupament de les capacitats dels alumnes per a transformar la gran quantitat d'informació que les

to básico del entorno socioeconómico en el que va a desarrollarse su futura actividad empresarial. Y hoy en día ese entorno no puede concebirse sin tener en cuenta el proceso de integración europea en el que estamos inmersos. El mercado único europeo, como espacio libre de fronteras interiores, en el que circulan libremente las mercancías, los capitales, los servicios y las personas, la defensa de la libre competencia, o la unión económica y monetaria, conforman la realidad cotidiana en la que se están desarrollando todas las actividades empresariales en nuestros días. Desde las instituciones comunitarias se diseñan las estrategias que van a marcar el futuro de las políticas económicas, de innovación y de empleo de todos los Estados europeos, de ahí la necesidad de conocer de cerca su estructura y funcionamiento. Así mismo, la Unión Europea ofrece a los nuevos emprendedores algunas herramientas muy útiles para el inicio de su actividad, así como posibilidades de acceso a intercambios de experiencias y buenas prácticas con las cuales enriquecer sus ideas de negocio.

Así, a partir del Consejo Europeo de Lisboa de marzo de 2000 se reconoció la necesidad de fomentar las iniciativas empresariales desde el ámbito educativo, así como la necesidad de crear políticas de educación y de formación que promuevan la cultura emprenedora e innovadora como motor de innovación, de la competitividad, de la creación de empleo y de crecimiento económico.

El fomento del espíritu empresarial es reconocido como una competencia clave para afrontar los cambios sociales y económicos que se derivan de una sociedad del conocimiento.

En este contexto, la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, incluye entre los fines del sistema educativo el desarrollo de la capacidad del alumnado para desarrollar la creatividad, la iniciativa personal y el espíritu emprenedor, la capacitación para el ejercicio de actividades profesionales así como para la participación activa en la vida económica. En concreto, la etapa de la Educación Secundaria Obligatoria establece como finalidad la preparación de los alumnos y las alumnas para su inserción laboral, prestando una especial atención a la orientación educativa y profesional del alumnado.

La Comunitat Valenciana tiene como objetivo introducir y fomentar el espíritu empresarial, y establece esta materia optativa en la Educación Secundaria Obligatoria con la finalidad básica de potenciar y desarrollar el espíritu empresarial de los alumnos y las alumnas, así como la realidad de su entorno socioeconómico y productivo.

El espíritu emprenedor no debe considerarse solamente como un conjunto de cualidades y habilidades con el objetivo de crear una nueva empresa, sino como una actitud general ante la vida, que puede ser de utilidad tanto en las actividades profesionales, como en la vida cotidiana de cualquier persona. Bajo este enfoque, el concepto de espíritu empresarial debe incluir dos elementos diferentes: un concepto amplio de educación en actitudes y capacidades emprenedoras, que incluirá y desarrollará las cualidades personales que potenciarán las habilidades de los alumnos; así como un concepto específico de formación dirigido a la elaboración y ejecución de un proyecto empresarial, sea bajo la forma de empresa, de cooperativa o de asociación. Esta será la orientación que presida el diseño de esta materia optativa.

La materia optativa de Empresa e iniciatives emprenedores contribuye a la adquisición de las competencias básicas de los alumnos y alumnas de Educación Secundaria Obligatoria. Contribuye a la competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo físico, en cuanto incorpora habilidades para el desarrollo con éxito de la comprensión de sucesos y la predicción de las consecuencias de las actividades empresariales. Por otra parte, las capacidades desarrolladas mediante esta materia facilitaràn que los alumnos y las alumnas puedan interpretar el desarrollo de la actividad económica. Las consecuencias en el medio físico de la actividad llevada a cabo por las empresas será otro aspecto a estudiar, promoviendo un uso responsable de los recursos naturales, un consumo racional y la protección de la salud individual y colectiva como uno de los fines que deberá guiar la actividad empresarial.

Así mismo, la materia contribuye a la consecució de la competencia digital y al tratamiento de la información. El alumnado se verá obligado a buscar, obtener, procesar y comunicar información para transformarla en conocimiento. La utilización de las tecnologías de la información y la comunicación será un elemento imprescindible para el desarrollo de la optativa. También contribuirá al desarrollo de las capacidades de los alumnos y alumnas para transformar la gran canti-

tecnologies posen a la seua disposició, i facilitarà que l'alumnat puga resoldre problemes tant propis com aliens: detectar necessitats insatisfetes, ofertes de productes nous en el mercat, utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la promoció de les vendes de producte, etc.

A través de les capacitats desenvolupades en esta matèria optativa, els alumnes i les alumnes adquiriran consciència de la importància del paper de les empreses, de les associacions en general, i els ajudarà a comprendre la realitat social i econòmica del món en què viuen. També aprendran a assumir responsabilitats, a comprendre la dimensió multicultural de la realitat social actual i com l'activitat econòmica no hi pot ser aliena. Desenvoluparan habilitats socials relatives a la gestió de conflictes i la necessitat de negociar en qualsevol organització social. Assumiran que l'activitat econòmica i empresarial té una dimensió ètica i una responsabilitat social ineludible.

Adicionalment, l'alumnat començarà l'exercici de la seua ciutadania acostant-se a la legislació econòmica i laboral, al coneixement i l'exercici dels drets i deures dels ciutadans, partint de la doble dimensió, des de l'empresari i els treballadors.

Quant a la contribució a la competència cultural i artística, podem destacar que el contacte amb les diferents realitats culturals en el món actual obligarà a les empreses a adaptar els productes a les diferents sensibilitats i necessitats socials i culturals. La necessitat de dissenyar (logos, imatges de marca, envasos, campanyes de publicitat) contribuirà a desenvolupar les capacitats artístiques, d'iniciativa, imaginatives, i a fomentar la creativitat dels alumnes.

La matèria optativa contribueix a la competència d'aprendre a aprendre, fomentant l'adquisició per part de l'alumnat de la consciència de les pròpies capacitats, allò que pot fer per si mateix i el que pot fer amb ajuda dels altres. Alumnes que de vegades no estan motivats davant dels continguts educatius més acadèmics i tradicionals, aconsegueixen connectar amb el sistema a través de matèries com esta, que tenen un fort caràcter pràctic i que els permet desenvolupar la competència personal, que els estimula i els motiva, i fomenten la confiança en si mateixos i la satisfacció per aprendre. Contribueix també que prenguen consciència que les capacitats de les persones són diferents, que cada un té les seues, però totes són vàlides i que junts poden arribar a produir bons resultats. Posa de manifest la possibilitat d'emprendre projectes personals, els quals dividix en metes abastables a curt, mitjà i llarg termini, tenint la necessitat d'aplicar l'esforç de l'aprenentatge de forma progressiva i realista.

Pel que fa a l'autonomia i iniciativa personal, esta optativa ajuda els estudiants a desenvolupar la confiança en si mateixos i a motivar-los per a actuar. Veuran que tots tenen idees, com es poden seleccionar, quines són les més reeixides i portar-les a la pràctica. Contribueix a elevar l'autoestima, l'autocrítica i el coneixement de si mateix. La necessitat de prendre decisions, de triar amb criteri propi, calculant els riscos i avaluant-los per a poder assumir les conseqüències de les seues decisions seran capacitats que es desenvoluparan en esta optativa. El desenvolupament de projectes empresarials contribueix al fet que l'alumnat s'habitue a transformar les idees en accions planificades, proposant-se objectius, planificant i desenvolupant, duent a terme els projectes i avaluant-los finalment.

També implica desenvolupar habilitats relacionades amb el lideratge de projectes, que inclouen la confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació i la capacitat d'organització. En suma, la capacitat d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions i projectes individuals i col·lectius amb creativitat, responsabilitat i sentit crític.

I. Objectius

El desenvolupament d'esta matèria ha de contribuir a aconseguir l'adquisició de les capacitats següents:

1. Comprendre el concepte d'empresa i de la persona emprenedora i valorar el paper com a agent creador de riquesa i motor econòmic.

2. Valorar la importància de l'associacionisme com a font de dinamització social i com un mitjà de sumar esforços i compartir idees.

dad de informació que las tecnologías ponen a su disposición, facilitando que el alumnado pueda resolver problemas tanto propios como ajenos: detectar necesidades insatisfechas, ofertas de productos novedosos en el mercado, utilizar las tecnologías de la información y la comunicación para la promoción de las ventas de producto, etc.

A través de las capacidades desarrolladas en esta materia optativa, los alumnos y las alumnas adquirirán conciencia de la importancia del papel de las empresas, de las asociaciones en general, ayudándoles a comprender la realidad social y económica del mundo en el que viven. También aprenderán a asumir responsabilidades, a comprender la dimensión multicultural de la realidad social actual y cómo la actividad económica no puede ser ajena a ella. Desarrollarán habilidades sociales relativas a la gestión de conflictos y la necesidad de negociar en cualquier organización social. Asumirán que la actividad económica y empresarial tiene una dimensión ética y una responsabilidad social ineludible.

Adicionalmente, el alumnado comenzará el ejercicio de su ciudadanía acercándose a la legislación económica y laboral, al conocimiento y ejercicio de los derechos y deberes de los ciudadanos, partiendo de la doble dimensión, desde el empresario y los trabajadores.

En cuanto a la contribución a la competencia cultural y artística, podemos destacar que el contacto con las diferentes realidades culturales en el mundo actual obligará a las empresas a adaptar los productos a las diferentes sensibilidades y necesidades sociales y culturales. La necesidad de diseñar (logos, imágenes de marca, envases, campañas de publicidad) contribuirá a desarrollar las capacidades artísticas, de iniciativa, imaginativas, y a fomentar la creatividad de los alumnos.

La materia optativa contribuye a la competencia de aprender a aprender, fomentando la adquisición por parte del alumnado de la conciencia de las propias capacidades, lo que puede hacer por sí mismo y lo que puede hacer con ayuda de los demás. Alumnos y alumnas que en ocasiones no están motivados ante los contenidos educativos más académicos y tradicionales, consiguen conectar con el sistema a través de materias como ésta que tienen un fuerte carácter práctico y que les permite desarrollar la competencia personal, que les estimula y les motiva, fomentando la confianza en sí mismos y la satisfacción por aprender. Contribuye también a que tomen conciencia de que las capacidades de las personas son diferentes, que cada uno tiene las suyas, pero todas son válidas y de que juntos pueden llegar a producir buenos resultados. Pone de manifiesto la posibilidad de emprender proyectos personales, los cuales divide en metas alcanzables a corto, medio y largo plazo, teniendo la necesidad de aplicar el esfuerzo del aprendizaje de forma progresiva y realista.

En lo que respecta a la autonomía e iniciativa personal, esta optativa ayuda a los estudiantes a desarrollar la confianza en sí mismos y a motivarles para actuar. Verán que todos tienen ideas, cómo se pueden seleccionar, cuáles son las más exitosas y llevarlas a la práctica. Contribuye a elevar la autoestima, la autocrítica y el conocimiento de sí mismo. La necesidad de tomar decisiones, de elegir con criterio propio, calculando los riesgos y evaluándolos para poder asumir las consecuencias de sus decisiones, serán capacidades que se desarrollarán en esta optativa. El desarrollo de proyectos empresariales contribuye a que el alumnado se habitúe a transformar las ideas en acciones planificadas, proponiéndose objetivos, planificando y desarrollando, llevando a cabo los proyectos y evaluándolos finalmente.

También implica desarrollar habilidades relacionadas con el liderazgo de proyectos, que incluyen la confianza en uno mismo, la empatía, el espíritu de superación y la capacidad de organización. En suma, la capacidad de imaginar, emprender, desarrollar y evaluar acciones y proyectos individuales y colectivos con creatividad, responsabilidad y sentido crítico.

I. Objetivos

El desarrollo de esta materia debe contribuir a lograr la adquisición de las capacidades siguientes:

1. Comprender el concepto de empresa y de la persona emprenedora y valorar el papel como agente creador de riqueza y motor económico.

2. Valorar la importancia del asociacionismo como fuente de dinamización social y como un medio de sumar esfuerzos y compartir ideas.

3. Conèixer les actituds, les qualitats i les capacitats que constitueixen la base de l'esperit emprenedor.

4. Identificar les pròpies capacitats i interessos per a la presa de decisions sobre estratègies personals de formació i inserció laboral.

5. Conèixer estratègies de generació i maduració d'idees emprenedores.

6. Definir els aspectes generals i els elements necessaris per a dur a terme un projecte empresarial, tenint sempre respecte pel medi ambient.

7. Realitzar activitats que contribuïsquen a millorar les capacitats de treball en equip, negociació, resolució de conflictes i planificació.

8. Desenrotllar en l'alumnat la iniciativa personal, l'autoestima i la creativitat.

9. Buscar, seleccionar i interpretar informació, utilitzar-la de forma crítica i responsable d'acord amb el fi perseguit i comunicar-la de forma organitzada i intel·ligible als altres.

10. Emprar les tecnologies de la informació i la comunicació com a eines de treball eficaç en la vida quotidiana.

11. Utilitzar les llengües estrangeres com a mitjà de comunicació necessari en un món globalitzat.

12. Familiaritzar-se amb l'entorn socioeconòmic, acostant-se a la realitat europea, a un mercat globalitzat i altament competitiu.

13. Conèixer les possibilitats que ofereix la Unió Europea per a la posada en marxa i l'expansió dels projectes empresarials.

II. Continguts

Bloc 1. L'empresari i la generació d'idees empresarials.

– La importància de la motivació per a l'empresari: importància econòmica i social de l'empresari.

– Les habilitats de l'empresari. Qualitats personals. Habilitats socials. Habilitats de direcció.

– Fonts d'idees. Com trobar idees.

– Generació i maduració d'idees per a un projecte empresarial. La valoració de la idea generada.

Bloc 2. Planificar per a emprendre.

– La necessitat i la conveniència de planificar. Importància i utilitat dels plans.

– Elaboració del pla empresarial.

– L'aplicació de la idea.

– La presentació de les persones promotores del projecte.

– La forma jurídica triada.

– Característiques del producte ofert.

– A qui va dirigit.

– La difusió del projecte.

– Com es va a desenrotllar.

– Els recursos humans necessaris.

– El finançament necessari.

– La previsió dels resultats.

Bloc 3. La posada en marxa: l'execució del projecte.

– Formes jurídiques d'empresa. Les empreses d'economia social: les cooperatives. Les associacions.

– Els tràmits de constitució i les obligacions davant de les diferents administracions: mercantils, fiscals, socials...

– Les relacions amb el món laboral: selecció de personal, carta de presentació, currículum, entrevista de treball.

– Les ajudes als projectes empresarials.

– La memòria del projecte.

– Conclusió del projecte empresarial: control del projecte, evolució i propostes de millora.

Bloc 4. L'entorn socioeconòmic: Europa i els emprenedors.

– La Unió Europea, estructura i funcionament

– El mercat únic europeu com a escenari dels projectes empresarials.

– Oportunitats que ofereix la Unió Europea als emprenedors

3. Conocer las actitudes, las cualidades y las capacidades que constituyen la base del espíritu emprendedor.

4. Identificar las propias capacidades e intereses para la toma de decisiones sobre estrategias personales de formación e inserción laboral.

5. Conocer estrategias de generación y maduración de ideas emprendedoras.

6. Definir los aspectos generales y los elementos necesarios para llevar a cabo un proyecto empresarial, teniendo siempre respeto por el medio ambiente.

7. Realizar actividades que contribuyan a mejorar las capacidades de trabajo en equipo, negociación, resolución de conflictos y planificación.

8. Desarrollar en el alumnado la iniciativa personal, la autoestima y la creatividad.

9. Buscar, seleccionar e interpretar información, utilizarla de forma crítica y responsable de acuerdo con el fin perseguido y comunicarla de forma organizada e inteligible a los demás.

10. Emplear las tecnologías de la información y la comunicación como herramientas de trabajo eficaces en la vida cotidiana.

11. Utilizar las lenguas extranjeras como medio de comunicación necesario en un mundo globalizado.

12. Familiarizarse con el entorno socioeconómico, acercándose a la realidad europea, a un mercado globalizado y altamente competitivo.

13. Conocer las posibilidades que ofrece la Unión Europea para la puesta en marcha y la expansión de los proyectos empresariales.

II. Contenidos

Bloque 1. El empresario y la generación de ideas empresariales.

– La importancia de la motivación para el empresario: importancia económica y social del empresario.

– Las habilidades del empresario. Cualidades personales. Habilidades sociales. Habilidades de dirección.

– Fuentes de ideas. Cómo encontrar ideas.

– Generación y maduración de ideas para un proyecto empresarial. La valoración de la idea generada.

Bloque 2. Planificar para emprender.

– La necesidad y la conveniència de planificar. Importancia y utilidad de los planes.

– Elaboración del plan empresarial.

– La aplicación de la idea.

– La presentación de las personas promotoras del proyecto.

– La forma jurídica elegida.

– Características del producto ofrecido.

– A quién va dirigido.

– La difusión del proyecto.

– Cómo se va a desarrollar.

– Los recursos humanos necesarios.

– La financiación necesaria.

– La previsión de los resultados.

Bloque 3. La puesta en marcha: la ejecución del proyecto.

– Formas jurídicas de empresa. Las empresas de economía social: las cooperativas. Las asociaciones.

– Los trámites de constitución y las obligaciones ante las diferentes administraciones: mercantiles, fiscales, sociales...

– Las relaciones con el mundo laboral: selección de personal, carta de presentación, currículum, entrevista de trabajo.

– Las ayudas a los proyectos empresariales.

– La memoria del proyecto.

– Conclusión del proyecto empresarial: control del proyecto, evolución y propuestas de mejora.

Bloque 4. El entorno socioeconómico: Europa y los emprenedors.

– La Unión Europea, estructura y funcionamiento

– El mercado único europeo como escenario de los proyectos empresariales.

– Oportunitats que ofereix la Unió Europea a los emprenedors

– Possibilitats d'accés a finançament comunitari per al desenvolupament de projectes empresarials

III. Criteris d'avaluació

1. Reconèixer la importància de l'esperit empresarial i valorar la seua contribució a la comunitat com a generador de riquesa.

Pretén verificar que l'alumnat conega i valore positivament l'important paper econòmic desenrotllat pels empresaris com a agents econòmics i dinamitzadors socials que afigen valor i creen riquesa a la comunitat, i realitzen una tasca que implica assumir riscos, anticipant-se als canvis i les necessitats de la societat.

2. Descriure les característiques bàsiques de l'empresari, diferenciant les qualitats personals, les habilitats socials i les habilitats directives.

Amb este criteri es pretén comprovar que els alumnes i les alumnes reconeguen quins són les principals habilitats dels empresaris, separant-les en tres dimensions de l'acció empresarial (la individual, la social i la directiva) i que compreguen que l'actitud emprenedora és una actitud vital que servix per a qualsevol projecte que tracte d'aconseguir objectius i resultats, sent un procés de millora constant.

3. Descobrir i identificar les capacitats i potencialitats pròpies de l'entorn sociolaboral, per a establir objectius personals i professionals de futur.

Pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a actuar de forma autònoma i prendre decisions sobre el seu futur professional d'acord amb el seu autoconeixement i les possibilitats de la seua realitat socioeconòmica, aprofitant el seu potencial personal i les oportunitats del seu entorn.

4. Precisar diversos procediments per a la generació d'idees emprenedores, així com distints mètodes per a seleccionar-les i fer-les madurar.

Es tracta de comprovar que els alumnes assumeixen que hi ha tècniques específiques que ajuden a desenrotllar la creativitat i a detectar possibilitats en contextos poc propicis, i que valoren positivament els efectes del seu desenrotllament. Comprovar i desenrotllar la creativitat com un requisit d'actuació per a anticipar-se als canvis, i buscar detectar les oportunitats que ofereix l'entorn.

5. Identificar la importància de la planificació de projectes empresarials, conèixer els elements fonamentals que ho integren i desenrotllar projectes i iniciatives personals i professionals.

Es pretén que els alumnes i les alumnes demostren la importància que té la planificació per a qualsevol tasca, assumint que, abans de posar-se a actuar, convé reflexionar fent una labor de disseny que actue com a guia de l'activitat que es va a emprendre. Així mateix, comprovar que l'alumnat conega quines són les parts fonamentals en què ha d'estructurar-se qualsevol acció planificadora i mostrar hàbits de treball individual i cooperatiu, assumint i responsabilitzant-se de les tasques encomanades i mostrant actituds de perseverança, autonomia i esperit d'equip.

6. Conèixer els traços bàsics de les principals formes jurídiques d'empresa i valorar especialment els tipus d'empreses d'economia social.

L'alumnat ha de demostrar que reconeix la importància de la forma jurídica d'una empresa i de la seua elecció, en què es diferencien unes d'altres incidint especialment quant a les diferències en matèria de responsabilitats i d'obligacions concretes. Conèixer les causes d'especial valoració en les empreses d'economia social.

7. Descriure els principals tràmits de constitució i omplir alguns dels documents relacionats, fent especial insistència en drets i obligacions laborals i fiscals.

Verificar que els alumnes i les alumnes coneixen els procediments i els documents bàsics de constitució i gestió d'una empresa o associació, incidint en la seua familiarització amb impresos i documents relacionats amb el món laboral i fiscal (carta de presentació, currículum, instància, nòmina...), així com que són capaços de buscar i seleccionar informació de forma objectiva i crítica i de comunicar-la de forma raonada i correcta.

8. Valorar la importància dels processos de validació i les reflexions finals després de l'execució dels projectes.

– Posibilidades de acceso a financiación comunitaria para el desarrollo de proyectos empresariales

III. Criterios de evaluación

1. Reconocer la importancia del espíritu empresarial y valorar su contribución a la comunidad como generador de riqueza.

Pretende verificar que el alumnado conozca y valore positivamente el importante papel económico desarrollado por los empresarios como agentes económicos y dinamizadores sociales que añaden valor y crean riqueza a la comunidad, realizando una tarea que implica asumir riesgos, anticipándose a los cambios y las necesidades de la sociedad.

2. Describir las características básicas del empresario, diferenciando las cualidades personales, las habilidades sociales y las habilidades directivas.

Con este criterio se pretende comprobar que los alumnos y las alumnas reconozcan cuáles son las principales habilidades de los empresarios, separándolas en tres dimensiones de la acción empresarial (la individual, la social y la directiva) y que comprendan que la actitud emprenedora es una actitud vital que sirve para cualquier proyecto que trate de conseguir objetivos y resultados, siendo un proceso de mejora constante.

3. Descubrir e identificar las capacidades y potencialidades propias del entorno sociolaboral, para establecer objetivos personales y profesionales de futuro.

Pretende valorar la capacidad del alumnado para actuar de forma autónoma y tomar decisiones sobre su futuro profesional de acuerdo con su autoconocimiento y las posibilidades de su realidad socioeconómica, aprovechando su potencial personal y las oportunidades de su entorno.

4. Precisar diversos procedimientos para la generación de ideas emprenedoras, así como distintos métodos para seleccionarlas y hacerlas madurar.

Se trata de comprobar que los alumnos y alumnas asumen que existen técnicas específicas que ayudan a desarrollar la creatividad y a detectar posibilidades en contextos poco propicios, y que valoren positivamente los efectos de su desarrollo. Comprobar y desarrollar la creatividad como un requisito de actuación para anticiparse a los cambios, buscando detectar las oportunidades que ofrece el entorno.

5. Identificar la importancia de la planificación de proyectos empresariales, conocer los elementos fundamentales que lo integran y desarrollar proyectos e iniciativas personales y profesionales.

Se pretende que los alumnos y alumnas demuestren la importancia que tiene la planificación para cualquier tarea, asumiendo que, antes de ponerse a actuar, conviene reflexionar haciendo una labor de diseño que actúe como guía de la actividad que se va a emprendre. Así mismo, comprobar que el alumnado conozca cuáles son las partes fundamentales en que debe estructurarse cualquier acción planificadora y mostrar hábitos de trabajo individual y cooperativo, asumiendo y responsabilizándose de las tareas encomendadas y mostrando actitudes de perseverancia, autonomía y espíritu de equipo.

6. Conocer los trazos básicos de las principales formas jurídicas de empresa y valorar especialmente los tipos de empresas de economía social.

El alumnado debe demostrar que reconoce la importancia de la forma jurídica de una empresa y de su elección, en què se diferencian unas de otras incidiendo especialmente en lo relativo a las diferencias en materia de responsabilidades y de obligaciones contraídas. Conocer las causas de especial valoración en las empresas de economía social.

7. Describir los principales trámites de constitución y cumplimentar algunos de los documentos relacionados, haciendo especial hincapié en derechos y obligaciones laborales y fiscales.

Verificar que los alumnos y las alumnas conocen los procedimientos y documentos básicos de constitución y gestión de una empresa o asociación, incidiendo en su familiarización con impresos y documentos relacionados con el mundo laboral y fiscal (carta de presentación, currículo, instancia, nómina...), así como que son capaces de buscar y seleccionar información de forma objetiva y crítica y de comunicarla de forma razonada y correcta.

8. Valorar la importancia de los procesos de validación y las reflexiones finales tras la ejecución de los proyectos.

Tractar de comprovar que l'alumnat ha pres consciència de la necessitat de control que tot projecte implica, i de que les validacions tenen un doble enfocament: com a comprovació, i com a mitjà de detecció d'errors i problemes amb l'objectiu final de millorar.

9. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a ferramentes d'ús habitual i transmetre missatges escrits i orals bàsics en llengua estrangera.

Es tracta de comprovar que els alumnes i les alumnes seleccionen les tecnologies adequades als treballs que han de realitzar i les utilitzen ben sovint i amb eficàcia, alhora que assumixen que la realitat del món globalitzat actual exigix conèixer altres realitats culturals i econòmiques, i que ens obliga a interpretar i transmetre missatges bàsics en llengua estrangera.

LLENGUA I CULTURA XINESA

L'estudi de la Llengua i Cultura Xinesa de l'alumnat en l'Educació Secundària Obligatoria pretén respondre a una necessitat social i una realitat econòmica i comercial de gran calat en les societats contemporànies. No obstant això, no hem de constreñir els objectius docents als interessos exclusivament economicocomercials i, reconeixent la seua importància, en esta matèria es proposa una ensenyança ferma, acadèmica i rigorosa.

Després de convertir-se en un dels principals mercats del món, la Xina és hui un dels destins preferits de les empreses que han apostat per la internacionalització. La pujança de la seua economia en expansió i les repercussions d'esta en l'economia mundial constituïxen un escenari molt atractiu per a l'inversor. No obstant això, fer negocis a la Xina implica adaptar-se a un entorn de gran complexitat, que exigix un ampli coneixement i preparació. La solidesa d'esta formació ha d'estimular-se en la fase de l'ensenyança obligatòria de l'alumnat i, amb eixa intenció, s'oferix esta primera referència docent, que compromet especialment l'alumnat de tercer i quart curs d'Educació Secundària Obligatoria.

Amb este propòsit es pretén fonamentar un coneixement en lingüística, geografia, filosofia, història i literatura que permeta, posteriorment, un adequat tractament i enteniment dels principals aspectes geopolítics i econòmics de la Xina. Amb este plantejament se suggerix considerar la presentació dels continguts que responen a esta ordenació a partir de la seua forma més oberta, perquè la pràctica s'adapte a la realitat específica de cada classe. Els valors que van implícits en els continguts propis, agrupats en blocs, aposten per una formació de l'alumnat que els facilite la comprensió del món en què viuen. Aprendre sobre estes temàtiques concretes de la Xina no sols pretén, per tant, dotar l'alumnat d'unes generalitats de gran utilitat en la nostra realitat actual o de generar unes bases per a una especialització posterior, sinó que subratllen i potencien la seua assimilació del respecte a altres cultures, la pluralitat, la solidaritat, la tolerància i la llibertat.

El disseny de continguts presenta una estructura espiral i vertical on es pren com a punt de partida les nocions més bàsiques, per a entendre els continguts posteriors, i estos, al seu torn, pretenen servir de rampa escalonada. Òbviament, es recomana dur a terme un seguiment rigorós de l'orde d'estos mateixos, no obstant això poden ser abordats com a blocs independents o, d'acord amb els interessos de cada grup i de cada docent, ordenar-se al seu criteri. Estratègicament, es considera recomanable que tots els blocs temàtics tinguen presència en ambdós cursos, a excepció del Bloc 1, de manera que puguen ser independents al mateix temps que complementaris.

Els continguts de tercer curs serviran de presentació general. D'una banda, s'estudiaran les nocions bàsiques per a entendre la naturalesa de la llengua i de l'escriptura xinesa amb especial atenció a la seua transcripció pīnyīn. Açò es justifica en el fet que és el sistema que s'utilitza per als noms i referències xineses, i es rebutgen les formes ideogràfiques amb la finalitat d'agilitzar i convertir en més accessibles els continguts teòrics. D'altra banda, els continguts corresponents a geografia, filosofia, història, literatura i aspectes geopolítics i econòmics pretenen ser generals i reforçar-se en el següent curs.

Els continguts de quart curs exercixen un paper d'actualització dels continguts, des d'un punt de vista lineal, en relació amb els del curs anterior. En cap cas pretén substituir els continguts d'altres matè-

Tratar de comprobar que el alumnado ha tomado conciencia de la necesidad de control que todo proyecto implica, y de que las validaciones tienen un doble enfoque: como comprobación, y como medio de detección de errores y problemas con el objetivo final de mejorar.

9. Utilizar las tecnologías de la información y la comunicación como herramientas de uso habitual y transmitir mensajes escritos y orales básicos en lengua extranjera.

Se trata de comprobar que los alumnos y las alumnas seleccionan las tecnologías adecuadas a los trabajos que deben realizar y las utilizan con frecuencia y eficacia, al mismo tiempo que asumen que la realidad del mundo globalizado actual exige conocer otras realidades culturales y económicas, y que nos obliga a interpretar y transmitir mensajes básicos en lengua extranjera.

LENGUA Y CULTURA CHINA

El estudio de la Lengua y cultura china del alumnado en la Educación Secundaria Obligatoria pretende responder a una necesidad social y una realidad económica y comercial de gran calado en las sociedades contemporáneas. No obstante, no debemos constreñir los objetivos docentes a los intereses exclusivamente económico-comerciales y, reconociendo su importancia, en esta materia se propone una enseñanza firme, académica y rigurosa.

Tras convertirse en uno de los principales mercados del mundo, China es hoy uno de los destinos preferidos por las empresas que han apostado por la internacionalización. La pujanza de su economía en expansión y las repercusiones de ésta en la economía mundial constituyen un escenario muy atractivo para el inversor. Sin embargo, hacer negocios en China implica adaptarse a un entorno de gran complejidad, que exige un amplio conocimiento y preparación. La solidez de esta formación debiera estimularse en la fase de la enseñanza obligatoria del alumnado y, con esa intención, se ofrece esta primera referencia docente, comprometiendo especialmente al alumnado de tercer y cuarto curso de Educación Secundaria Obligatoria.

Con este propósito, se pretende cimentar un conocimiento en lingüística, geografia, filosofía, historia y literatura que permita, posteriormente, un adecuado tratamiento y entendimiento de los principales aspectos geopolíticos y económicos de China. Con este planteamiento se sugiere considerar la presentación de los contenidos que responden a esta ordenación a partir de su forma más abierta, para que la práctica se adapte a la realidad específica de cada clase. Los valores que van implícitos en los contenidos propios, agrupados en bloques, apuestan por una formación del alumnado que les facilite la comprensión del mundo en que viven. Aprender sobre estas temáticas concretas de China no sólo pretende, por tanto, dotar al alumnado de unas generalidades de gran utilidad en nuestra realidad actual o de generar unas bases para una especialización posterior, sino que subrayan y potencian su asimilación del respeto a otras culturas, la pluralidad, la solidaridad, la tolerancia y la libertad.

El diseño de contenidos presenta una estructura espiral y vertical en donde se toma como punto de partida las nociones más básicas, para entender los contenidos posteriores, y éstos, a su vez, pretenden servir de rampa escalonada. Obviamente, se recomienda llevar a cabo un seguimiento riguroso del orden de los mismos, sin embargo pueden ser abordados como bloques independientes o, de acuerdo a los intereses de cada grupo y de cada docente, ordenarse a su criterio. Estratégicamente, se considera recomendable que todos los bloques temáticos tengan presencia en ambos cursos, a excepción del Bloque 1, de manera que puedan ser independientes a la vez que complementarios.

Los contenidos de tercer curso servirán de presentación general. Por un lado, se estudiarán las nociones básicas para entender la naturaleza de la lengua y de la escritura china con especial atención a su transcripción pīnyīn. Esto se justifica en el hecho de que es el sistema que se utiliza para los nombres y referencias chinas, rechazando las formas ideográficas con la finalidad de agilizar y convertir en más accesibles los contenidos teóricos. Por otro lado, los contenidos correspondientes a geografia, filosofía, historia, literatura y aspectos geopolíticos y económicos pretenden ser generales y reforzarse en el siguiente curso.

Los contenidos de cuarto curso desempeñan un papel de actualización de los contenidos, desde un punto de vista lineal, en relación con los del curso anterior. En ningún caso pretende sustituir los contenidos

ries, sinó complementar-les amb el propòsit d'enriquir la formació de l'alumnat en allò relacionat amb la Xina.

I. Objectius

L'ensenyança de la Llengua i la cultura xinesa tindrà com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents :

11. Comprendre les característiques generals de la llengua i de l'escriptura xinesa.

12. Reconèixer les característiques d'escriptura del sistema de transcripció pīnyīn xinès.

13. Identificar les parts principals dels ideogrames i la seua descomposició en traços.

14. Identificar i localitzar la Xina en el seu marc geogràfic distingint els seus trets i característiques més rellevants.

15. Conèixer i localitzar els més destacats tòpics geogràfics i culturals.

16. Familiaritzar-se amb la diversitat etnològica xinesa i entendre la seua realitat actual.

17. Comprendre, conèixer i analitzar els principals trets etnològics.

18. Entendre, conèixer i valorar l'evolució històrica xinesa així com adquirir una visió general de la seua història passada.

19. Valorar la rellevància de les diverses dinasties en la cultura xinesa i la seua repercussió general.

20. Conèixer i valorar les especials característiques de les manifestacions literàries com a gènere i la seua relació, vinculació i especificitat amb l'escriptura i la llengua.

21. Reconèixer i valorar el paper representat per la literatura historiogràfica.

22. Comprendre i adquirir una visió històrica del procés de desenvolupament xinès a propòsit de la seua agricultura i indústria per a poder reconèixer les principals característiques de la seua economia.

23. Localitzar geogràficament la ubicació dels principals recursos naturals de la Xina i conèixer, buscar i seleccionar la relació de la Xina amb el medi ambient.

24. Familiaritzar-se, localitzar i conèixer les principals capitals antigues de la Xina i contrastar-les amb les principals ciutats actuals.

25. Conèixer i valorar la repercussió de la principal manifestació religiosofilosòfica nativa: el daoisme xinès.

26. Comprendre, conèixer i familiaritzar-se amb els trets generals del confucianisme i els seus textos.

27. Entendre l'expansió i la importància de la religió índia del budisme a Àsia. Conèixer-ne les principals característiques i distingir les seues diverses formes relacionant-les entre països.

28. Entendre, conèixer i adquirir la capacitat de distingir les principals diferències entre les tres principals religions asiàtiques i concretar-les a la Xina.

29. Conèixer, valorar i comprendre la presència occidental a Àsia. Analitzar el cas de la Xina i localitzar geogràficament les zones més rellevants.

30. Conèixer i comprendre l'ocàs de l'estat tradicional imperial i l'expansió del comunisme a la Xina: trets generals.

31. Conèixer i valorar la poesia xinesa a través de l'estudi d'un poeta clàssic de l'edat d'or.

32. Conèixer i entendre els trets principals del sistema econòmic actual xinès: la seua política interior i exterior.

33. Actualitzar i comprendre els trets generals de la societat xinesa.

34. Analitzar i valorar les relacions comercials de la Xina i Espanya: els interessos específics de la Comunitat Valenciana a la Xina.

II. Continguts

Tercer curs

Bloc 1: Llengua xinesa.

- L'idioma xinès.
- Hànyǔ-Pūtōnghuà-Zhōngwén, etc.
- La tonalitat de la llengua xinesa.
- El pīnyīn.
- Introducció a l'escriptura: els hàanzi, els radicals, l'orde de traços, etc.

de otras materias, sino complementarlas con el propósito de enriquecer la formación del alumnado en lo relacionado con China.

I. Objetivos

La enseñanza de la Lengua y la cultura china tendrá como objetivo el desarrollo de las siguientes capacidades:

1. Comprender las características generales de la lengua y de la escritura china.

2. Reconocer las características de escritura del sistema de transcripción pīnyīn chino.

3. Identificar las partes principales de los ideogramas y su descomposición en trazos.

4. Identificar y localizar a China en su marco geográfico distinguiendo sus rasgos y características más relevantes.

5. Conocer y localizar los más destacados tópicos geográficos y culturales.

6. Familiarizarse con la diversidad etnológica china y entender su realidad actual.

7. Comprender, conocer y analizar los principales rasgos etnológicos.

8. Entender, conocer y valorar la evolución histórica china así como adquirir una visión general de su historia pasada.

9. Valorar la relevancia de las diversas dinastías en la cultura china y su repercusión general.

10. Conocer y valorar las especiales características de las manifestaciones literarias como género y su relación, vinculación y especificidad con la escritura y la lengua.

11. Reconocer y valorar el papel representado por la literatura historiográfica.

12. Comprender y adquirir una visión histórica del proceso de desarrollo chino a propósito de su agricultura e industria para poder reconocer las principales características de su economía.

13. Localizar geográficamente la ubicación de los principales recursos naturales de China y conocer, buscar y seleccionar la relación de China con el medio ambiente.

14. Familiarizarse, localizar y conocer las principales capitales antiguas de China y contrastarlas con las principales ciudades actuales.

15. Conocer y valorar la repercusión de la principal manifestación religioso-filosófica nativa: el daoísmo chino.

16. Comprender, conocer y familiarizarse con los rasgos generales del confucianismo y sus textos.

17. Entender la expansión e importancia de la religión india del budismo en Asia. Conocer sus principales características y distinguir sus diversas formas relacionándolas entre países.

18. Entender, conocer y adquirir la capacidad de distinguir las principales diferencias entre las tres principales religiones asiáticas y concretarlas en China.

19. Conocer, valorar y comprender la presencia occidental en Asia. Analizar el caso de China y localizar geográficamente las zonas más relevantes.

20. Conocer y comprender el ocaso del estado tradicional imperial y la expansión del comunismo en China: rasgos generales.

21. Conocer y valorar la poesía china a través del estudio de un poeta clásico de la edad de oro.

22. Conocer y entender los rasgos principales del sistema económico actual chino: su política interior y exterior.

23. Actualizar y comprender los rasgos generales de la sociedad china.

24. Analizar y valorar las relaciones comerciales de China y España: los intereses específicos de la Comunitat Valenciana en China.

II. Contenidos

Tercer curso

Bloque 1: Lengua china

- El idioma chino.
- Hànyǔ-Pūtōnghuà-Zhōngwén, etc.
- La tonalidad de la lengua china.
- El pīnyīn.
- Introducción a la escritura: Los hàanzi, los radicales, el orden de trazos, etc.

Bloc 2: Geografia física. Tòpics arquitectònics, arqueològics i paisatgístics.

- Ubicació geogràfica.
- Mapa de Xina.
- La població.
- La varietat ètnica.
- Topografia i orografia.
- Les principals muntanyes sagrades.
- El palau imperial.
- La gran muralla.
- Els guerrers de terracota.
- Paisatges de Guilín.

Bloc 3: Trets etnològics.

- El cognom i els noms a Xina.
- L'horòscop.
- Els dibuixos de bon auspici.
- La dansa del lleó.
- La festa de la Primavera.
- La festa dels Fanals.
- Els 24 períodes climàtics.
- El te xinès.
- El bonsai.
- Ciència i tecnologia en la Xina antiga: la brúixola, el paper, la pólvora, el rellotge de sol, la tècnica de filar, l'àbac, etc.

- La medicina tradicional xinesa: l'acupuntura, la moxibustió, l'alquímia daoista, la farmacopea xinesa, etc.

Bloc 4: Història. Visió general dinàstica.

- Trets principals de les diverses dinasties en l'Era Antiga, l'Era Imperial i l'Era Moderna.

Bloc 5: Literatura. Principis bàsics.

- Fonaments de la literatura xinesa: trets generals.
- Les relacions entre la literatura i la llengua i l'escriptura.
- La dinastia Zhōu: els escrits filosòfics i la literatura.
- La historiografia: Les Memòries històriques de Sīmǎqiān o un altre autor del període.

Bloc 6: Aspectes geopolítics i econòmics

- Economia a la Xina.
- Agricultura a la Xina.
- Indústria de la Xina.

Quart curs

Bloc 1: Geografia

- Recursos naturals i medi ambient.
- Les set capitals antigues de la Xina: Běijīng, Xī'ān, Luòyáng, Nánjīng, Kāifēng, Hángzhōu, Anyáng.
- Principals ciutats actuals: Shànghǎi, Guǎngzhōu, Shēnzhèn, Kūnmíng, Sūzhōu, Qīngdǎo, Dàlián, Lāsà, Xiānggǎng, Àomén, Táiběi.

Bloc 2: Història del pensament filosòfic xinès.

- El daoisme: Lǎozǐ, Zhūāngzǐ, etc.
- El confucianisme: els sis clàssics i els quatre llibres.
- L'expansió del budisme a través de la Xina, Corea i Japó. Les quatre veritats nobles.

Bloc 3: Història moderna.

- La presència de les potències occidentals a Àsia: la Xina.
- L'ocàs de l'estat tradicional.
- L'últim emperador i l'expansió del comunisme.

Bloc 4: Literatura

- La poesia xinesa: generalitats.
- L'edat d'or de la poesia clàssica xinesa: Lǐ Báí o un altre autor semblant, preferentment representant del gènere poètic.

Bloc 5: Aspectes geopolítics i econòmics

- Presentació general de l'economia xinesa actual.
- Trets principals de la política interior i exterior de la Xina.
- La societat xinesa en l'actualitat.
- Relacions comercials entre la Xina i Espanya: història, evolució i actualitat.
- Els interessos economicocomercials valencians a la Xina: història, evolució i actualitat.

III. Criteris d'avaluació

Bloque 2: Geografía física. Tópicos arquitectónicos, arqueológicos y paisajísticos.

- Ubicación geográfica.
- Mapa de China.
- La población.
- La variedad étnica.
- Topografía y orografía.
- Las principales montañas sagradas.
- El palacio imperial.
- La gran muralla.
- Los Guerreros de terracota.
- Paisajes de Guilín.

Bloque 3: Rasgos etnológicos.

- El apellido y los nombres en China.
- El horóscopo.
- Los dibujos de buen auspicio.
- La danza del león.
- La fiesta de la Primavera.
- La fiesta de los Faroles.
- Los 24 períodos climáticos.
- El té chino.
- El bonsái.
- Ciencia y tecnología en la China antigua: la brújula, el papel, la pólvora, el reloj de sol, la técnica de hilar, el ábaco, etc.

- La medicina tradicional china: la acupuntura, la moxibustión, la alquimia daoísta, la farmacopea china, etc.

Bloque 4: Historia. Visión general dinástica.

- Rasgos principales de las diversas dinastías en la Era Antigua, la Era Imperial y la Era Moderna.

Bloque 5: Literatura. Principios básicos.

- Fundamentos de la literatura china: rasgos generales.
- Las relaciones entre la literatura y la lengua y la escritura.
- La dinastía Zhōu: los escritos filosóficos y la literatura.
- La historiografía: Las Memorias históricas de Sīmǎqiān u otro autor del período.

Bloque 6: Aspectos geopolíticos y económicos

- Economía en China.
- Agricultura en China.
- Industria de China.

Cuarto curso

Bloque 1: Geografía

- Recursos naturales y medio ambiente.
- Las siete capitales antiguas de China: Běijīng, Xī'ān, Luòyáng, Nánjīng, Kāifēng, Hángzhōu, Anyáng.
- Principales ciudades actuales: Shànghǎi, Guǎngzhōu, Shēnzhèn, Kūnmíng, Sūzhōu, Qīngdǎo, Dàlián, Lāsà, Xiānggǎng, Àomén, Táiběi.

Bloque 2: Historia del pensamiento filosófico chino.

- El daoísmo: Lǎozǐ, Zhūāngzǐ, etc.
- El confucionismo: los seis clásicos y los cuatro libros.
- La expansión del budismo a través de China, Corea y Japón. Las cuatro nobles verdades.

Bloque 3: Historia moderna.

- La presencia de las potencias occidentales en Asia: China.
- El ocaso del estado tradicional.
- El último emperador y la expansión del comunismo.

Bloque 4: Literatura

- La poesía china: generalidades.
- La edad de oro de la poesía clásica china: Lǐ Báí u otro autor similar, preferentemente representante del género poético.

Bloque 5: Aspectos geopolíticos y económicos

- Presentación general de la economía china actual.
- Rasgos principales de la política interior y exterior de China.
- La sociedad china en la actualidad.
- Relaciones comerciales entre China y España: historia, evolución y actualidad.
- Los intereses económico-comerciales valencianos en China: historia, evolución y actualidad.

III. Criterios de evaluación

1. Distingir la llengua xinesa d'altres llengües asiàtiques.
2. Conèixer els trets generals de la llengua i de l'escriptura xinesa, i poder transmetre'ls.
3. Fer ús correcte del sistema de transcripció pīnyīn, pronunciat adequadament, i entenent-ne les formes tonals.
4. Localitzar i distingir en un mapa les característiques geogràfiques de la Xina i les seues principals províncies.
5. Entendre la varietat ètnica i localitzar-la geogràficament amb distinció.
6. Identificar i localitzar en un mapa la ubicació de les principals muntanyes sagrades i exposar la seua rellevància.
7. Explicar les característiques dels principals tòpics arquitectònics i/o naturals i localitzar-los geogràficament, explicar-los històricament i repassar la seua actualitat o vigència.
8. Explicar les causes i justificacions dels principals trets etnològics de la Xina.
9. Entendre i desenrotllar explicacions sobre els principals representants de la ciència i la tecnologia en la Xina antiga.
10. Distingir les característiques de les dinasties xineses, així com ser capaç d'ubicar-les cronològicament.
11. Entendre els orígens de la literatura xinesa i la seua vinculació amb la lingüística, la filosofia i la historiografia.
12. Entendre i explicar l'evolució històrica i social de l'agricultura i de la indústria a la Xina.
13. Localitzar geogràficament les zones agrícoles i industrials i justificar les característiques històriques de l'economia xinesa.
14. Localitzar geogràficament, històricament i socialment les principals ciutats xineses.
15. Entendre la relació de Xina amb l'entorn i el medi ambient i destacar les seues estratègies respecte d'això al fil de la seua relació amb els recursos naturals.
16. Entendre l'evolució de la història del pensament filosòfic xinès en les seues tres doctrines principals.
17. Raonar la presència i la repercussió de les potències occidentals a Àsia.
18. Entendre i valorar el sentiment xinès cap este moment de la història i repassar l'actualitat dels antics Tractats Desiguals amb potències occidentals.
19. Conèixer i explicar les característiques de la poesia xinesa.
20. Reconèixer la situació actual de l'economia xinesa en el conjunt global internacional.
21. Destacar, d'entre les relacions espanyoles amb la Xina, les valencianes, i avaluar-ne la repercussió críticament.»

1. Distinguir la lengua china de otras lenguas asiáticas.
2. Conocer los rasgos generales de la lengua y de la escritura china, y poder transmitirlos.
3. Hacer uso correcto del sistema de transcripción pīnyīn, pronunciado adecuadamente, y entendiendo sus formas tonales.
4. Localizar y distinguir en un mapa las características geográficas de China y sus principales provincias.
5. Entender la variedad étnica y localizarla geográficamente con distinción.
6. Identificar y localizar en un mapa la ubicación de las principales montañas sagradas y exponer su relevancia.
7. Explicar las características de los principales tópicos arquitectónicos y/o naturales y localizarlos geográficamente, explicarlos históricamente y repasar su actualidad o vigencia.
8. Explicar las causas y justificaciones de los principales rasgos etnológicos de China.
9. Entender y desarrollar explicaciones sobre los principales representantes de la ciencia y la tecnología en la China antigua.
10. Distinguir las características de las dinastías chinas, así como ser capaz de ubicarlas cronológicamente.
11. Entender los orígenes de la literatura china y su vinculación con la lingüística, la filosofía y la historiografía.
12. Entender y explicar la evolución histórica y social de la agricultura y de la industria en China.
13. Localizar geográficamente las zonas agrícolas e industriales y justificar las características históricas de la economía china.
14. Localizar geográfica, histórica y socialmente las principales ciudades chinas.
15. Entender la relación de China con el entorno y el medio ambiente y destacar sus estrategias al respecto al hilo de su relación con los recursos naturales.
16. Entender la evolución de la historia del pensamiento filosófico chino en sus tres doctrinas principales.
17. Razonar la presencia y la repercusión de las potencias occidentales en Asia.
18. Entender y valorar el sentimiento chino hacia este momento de la historia y repasar la actualidad de los antiguos Tratados Desiguales con potencias occidentales.
19. Conocer y explicar las características de la poesía china.
20. Reconocer la situación actual de la economía china en el conjunto global internacional.
21. Destacar, de entre las relaciones españolas con china, las valencianas, y evaluar su repercusión críticamente.»